

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران		ساعت شروع: ۱۴		ساعت خاتمه: ۱۶	
موضوع جلسه:		تاریخ جلسه: ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲			
• بررسی اقدامات انجام شده و مصوبات کمیته در سال ۱۴۰۱					
• بررسی و پیشنهاد برنامه های کمیته در سال ۱۴۰۲					
حاضرین جلسه					
آقای دکتر منصور، دبیر اجرایی و مشاور محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، آقایان دکتر گلعلی زاده، دکتر پورمقدم، و مهندس خادم آستانه، اعضای هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران					
شرح جلسه					
♦ اعضای جدید کمیته به پیشنهاد هیئت رئیسه انتخاب و احکام آن صادر شود.					
♦ زمان جلسه، ساعت ۱۶ اولین یکشنبه هر ماه مورد توافق قرار گرفت.					
♦ مقرر شد برنامه ریزی های لازم توسط خانه معدن ایران جهت شرکت در نمایشگاه های معدنی خارج یا داخل کشور و همچنین بازدید از معادن و فعالیت های معدنی صورت پذیرد.					
♦ تدوین پیش نویس ضوابط محیط زیستی موضوع ماده ۱۱۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن در اولویت دستور کار کمیته قرار گیرد.					
♦ تدوین شیوه نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن توسط کمیته انجام شود.					
♦ تدوین شرح وظایف و اساسنامه داخلی کمیته					
♦ گردآوری قوانین مقررات و ضوابط منابع طبیعی و محیط زیست مرتبط با معادن در قالب کتابچه توسط خانه معدن ایران انجام شود.					
مصوبات					
ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت		
۱					
۲					

بسمه تعالی
صورتجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

موضوع جلسه: انتخاب اعضا هیات رئیسه کمیته محیط زیست و مصالح ساختمانی خانه معدن ایران و معرفی اعضا جدید	محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران تاریخ جلسه: ۱۴۰۲/۰۳/۰۸
حاضرین: آقای دکتر مسعود منصور، آقای مهندس علی خادم آستانه، آقای دکتر داریوش گلعلی زاده	
اهم مباحث مطروحه توسط حاضرین: در دومین جلسه هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران در سال ۱۴۰۲، در خصوص ترکیب اعضا کمیته مذکور تصمیمات ذیل اتخاذ شد: ۱- نماینده سازمان حفاظت محیط زیست ۲- نماینده سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری ۳- نماینده معاونت امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت ۴- نماینده سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی ۵- نماینده سازمان نظام مهندسی معدن ۶- یک نفر از اساتید دانشگاه در رشته محیط زیست یا منابع طبیعی ۷- یک نفر از اساتید دانشگاه در رشته معدن یا زمین شناسی ۸- یک نفر حقوقدان ۹- رئیس کمیته مسئولیت اجتماعی خانه معدن ایران ۱۰- آقای دکتر داریوش گلعلی زاده ۱۱- آقای دکتر مجید پورمقدم ۱۲- آقای دکتر رضا اقتدار ۱۳- آقای مهندس علی خادم آستانه ۱۴- آقای دکتر مسعود منصور	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران

موضوع جلسه:

- بررسی پیش نویس ضوابط زیست محیطی موضوع ماده ۱۱۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن
- بررسی شیوه نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن

ساعت شروع: ۱۶ ساعت خاتمه: ۱۸

تاریخ جلسه: شنبه ۱۰ تیرماه ۱۴۰۲

حاضرین :

آقایان دکتر گلعلی زاده، رئیس مرکز هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست، مهندس تورج فتحی، معاون آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست، دکتر مجید پورمقدم، مشاور معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت، دکتر منصور، مشاور محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس نجیمی، مشاور محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست، مهندس ضیاء دزفولی، دفتر آب و خاک سازمان محیط زیست، مهندس آراسته، عضو کمیته محیط زیست، مهندس محمدیان، عضو کمیته محیط زیست، مهندس ضرابی، عضو کمیته محیط زیست، مهندس سهرابی، عضو کمیته محیط زیست

نتیجه گیری، جمع بندی و مصوبات:

- کمیته محیط زیست خانه معدن ایران مکاتبه ای با وزارت صمت انجام دهد و آمادگی خود را جهت تهیه پیش نویس ضوابط زیست محیطی معادن موضوع ماده ۱۱۶ قانون معادن را اعلام نماید.
- دبیرخانه کلیه ضوابط زیست محیطی مربوط به سال ۸۴ تا ۹۷ و همچنین ابلاغیه ۱۴۰۱/۱۲/۲ سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص ماده ۳ قانون حفاظت خاک را گردآوری و در اختیار اعضا قرار دهد.

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۸ تاریخ جلسه: ۱۹ مرداد ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: پارک جنگلی گلپایگان موضوع جلسه: • بازدید از معدن متروکه گلپایگان - پارک جنگلی
حاضرین جلسه	
آقای دکتر قربانی، خانم دکتر بدری، آقای مهندس سرهنگی، آقای مهندس خادم، خانم دکتر خارستانی، آقای مهندس آراسته، آقای شول سیرجانی، خانم علیزاده، آقای بیگی، آقای زینال زاده، تیم تولید برنامه شهرپرگ شبکه ۵ سیما	
شرح جلسه	
آقای دکتر قربانی: امروز با گروهی از کارشناسان و خوش فکران کمیته گردشگری معدنی به پارک جنگلی گلپایگان آمدیم. این پارک جنگلی در گذشته معدن بوده که شهرداری گلپایگان به منظور پاکسازی چشم انداز، این معدن متروکه را گسترش داده و امروز به پارک جنگلی گلپایگان معروف است. هدف از این بازدید این بود که چون بسیاری از معادن در حال اتمام ذخیره هستند، نمونه موفق از یک معدن متروکه ای که رها نشده و بازسازی شده را ببینیم تا الگویی باشد که معادن متروکه را رها نکنیم و بازسازی کنیم و به یک محیط سالم گردشگری تبدیل کنیم. این بازدید توسط خانه معدن ایران میسر شده و امیدواریم که پیگیری شود تا الگویی برای معادن، به خصوص معدنی مانند چادرملو و چغارت شود البته معدن انگوران این کار را شروع کرده است. معادن باستانی نیز مانند زرشوران در بخش های باستانی و ماسه شویی های زمان هخامنشی و فیروزه نیشابور نیز این امکان را دارند که پس از اتمام ذخیره یا همزمان با فعالیت های معدنی به پایگاه های گردشگری معدنی کشور تبدیل شوند. آقای مهندس خادم: یکی از مهمترین بحثهایی که در معدن باید مورد توجه قرار گیرد و در حوزه معدن و توجه به مسائل زیست محیطی اصل موضوع است، بازسازی و احیاء معدنی است که سالها کار کرده اند که این موضوع در ایران آنطور که باید و شاید شروع نشده و حلقه مفقوده است. هرچند قوانینی هم برای این کار تعریف شده و مصوباتی هم داریم اما آنطور که باید و شاید در حوزه های منابع طبیعی و محیط زیست و معدن جا نیفتاده که این حوزه باید تقویت شده، کمک شود تا با همکاری و همدلی همه بخش ها این موضوع در حوزه معادن نهادینه شود. تا جاییکه زمانی که یک معدن آغاز به فعالیت کرد بداند روزی این معدن باید بازسازی و احیا شود. این کار وظیفه یک دستگاه دولتی نیست. اگر در قانون چنین موضوعی مطرح شده که دولت باید احیا و بازسازی کند، اشتباه است. باید خود فعال معدنی آگاه باشد که در قبال طبیعتی که در اختیار دارد و بر روی آن فعالیت اقتصادی انجام می دهد، مسئولیت دارد و باید پس از اتمام عمر معدن به حالت طبیعی خودش برگرداند. تا حد امکان باید این اتفاق بیفتد. اگر نشود آنرا به حالت طبیعی اولیه برگرداند، باید به یک فعالیت اقتصادی دیگر برگردانده شود مانند کاری که امروز در گلپایگان دیدیم که معدن متروکه سنگ تزئینی به یک تفرجگاه و پارک زیبا تبدیل شده که هم درآمدزایی دارد و هم مردم استفاده می کنند یا فعالیت های دیگری مانند هتل، موزه و... این کار باید در حوزه فعالیت های معدنی رواج پیدا کند و مجوز بهره برداری معادن نباید پیش از تعیین تکلیف احیاء و بازسازی صادر شوند. سرکار خانم خارستانی: بنده معتقدم نقطه اشتراک بین مسئولیت های اجتماعی و گردشگری معدنی این است که ما در ادبیات موضوع حوزه مسئولیت اجتماعی تاکید زیادی بر انجام مطالعات اجتماعی و ارزیابی تاثیرات اجتماعی کسب و کار داریم و این تاکید در تمام مراحل عمر	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

یک سازمان و کسب و کار معنا پیدا می کند. بدین معنی که پیش از آغاز فعالیت و بهره برداری یعنی در همان مرحله امکان سنجی و اکتشاف ضروریست که مطالعات اجتماعی انجام شوند و در مرحله بهره برداری تاثیرات اجتماعی مورد توجه قرار بگیرند و یکی از مهمترین گامها مرحله بسته شدن معدن یا خروج فعالیت تولیدی- صنعتی از منطقه تحت فعالیت است که بررسی شود این تعطیلی و خروج چه تاثیرات و تبعات اجتماعی برای جامعه پیرامونی دارد. این تاثیرات می توانند به شکل های مختلفی خود را نشان دهند از جمله اینکه می توانند بر معیشت مردم بومی منطقه تاثیرگذار باشند. ممکن است برخی افراد در آن واحد معدنی یا صنعتی اشتغال داشته اند، برخی به عنوان تامین کننده خرد و متوسط با آن مرتبط بوده اند و برخی کسب و کارهای سنتی و بومی خود را به دلیل توقف آن فعالیت معدنی یا صنعتی از دست می دهند و امکان بازگشت به آنها را ندارند. از طرف دیگر هر فعالیت معدنی و صنعتی از لحاظ تغییرات جمعیت شناختی و تغییراتی که بر رسوم و سبک زندگی مردم محلی می گذارد، دارای تبعاتی هست و مداخله ای هم که آن کسب و کار معدنی در محیط و اقلیم طبیعی ایجاد می نماید چیزی است که در محیط نقاط جمعیتی مجاور ماندگار است از جمله آثار فیزیکی و دسترسی آنها به منابع طبیعی که بر کیفیت زندگی و معیشت آنها اثر گذار است.

پس در این مرحله آخر که مرحله تمرکز گردشگری معدنی است، انجام مطالعات اجتماعی و آثار خروج معدن بر کیفیت زندگی جامعه بومی و تداوم حیات طبیعی در آن اقلیم باید مورد مطالعه قرار گیرد و یک نکته مهمی که فکر می کنم در هر کدام از مراحل مطالعات امکان سنجی، اکتشاف، بهره برداری و بسته شدن معدن و خروج بهره بردار از منطقه باید مدنظر قرار داده شود این است که در هر مرحله باید پلن مطالعات اجتماعی وجود داشته باشد و متخصصین دارای تجربه تسهیلگری و مداخلات اجتماعی این حوزه با جامعه محلی در ارتباط قرار بگیرند تا آن چیزی که در حال حاضر در زندگی جاری مردم مورد توجه است و دغدغه اصلی آنهاست و می تواند بر کیفیت زندگی و پایداری حیات آن جامعه اثر بگذارد، شناسایی شود و به آنها توجه شود.

آقای مهندس آراسته: ضمن تشکر ویژه از خانه معدن ایران که این سفر بسیار پر بار را اجرا کردند و کمیته های گردشگری معدن و محیط زیست و منابع طبیعی، در بخش معدن جای خالی گردشگری بسیار ملموس است. امیدوارم با این حرکت زیبایی که امروز انجام شد و شناساندن این امر که معادن متروکه ای که ذخیره معدنی آنها به اتمام رسیده قابلیت این را دارند که به منطقه گردشگری تبدیل شوند و همچنان به فعالیت اقتصادی خود ادامه دهند گامهای مثبت بعدی نیز برداشته شوند. امیدوارم در رابطه با فضاهایی که در معادن به عنوان فضای بازسازی اعم از درختکاری، جنگلکاری و... از جمله کاری که در منطقه نطنز انجام شده و درختکاری که صورت پذیرفته گزارشات ویژه ای تهیه شود تا فرهنگسازی شود که معدنکار به چشم تخریب گر دیده نشود و بدانند که معدنکار دوستدار طبیعت است و در دل جنگل هم می توان معدنکاری کرد مشروط به اینکه ملاحظات جنگلداری لحاظ شود همانطور که در کشورهای دیگر اینکار انجام می شود. امیدوارم که خانه معدن ایران در این راه موفق باشد و بخش معدن را به عنوان یکی از موتورهای اقتصاد کشور به مسئولین تفهیم نماید و حمایت های لازم از بخش معدن از ابتدا تا بعد از اتمام عمر معدن به عنوان منطقه گردشگری، ژئوپارک و ژئوسایت انجام شود. از عزیزی که در این سفر همراه بودند کمال تشکر را دار

خانم دکتر بدری: منطقه ای که بازدید می کنیم، معدن متروکه ای بوده که تبدیل به محیط گردشگری شده و برای بهره برداری در اختیار مردم گلپایگان قرار دارد. گردشگری معدن در معادن باستانی، فعال و متروکه می تواند اتفاق بیفتد. مزایای چشمگیر اینکار جلوگیری از تخریب های زیست محیطی و زیباسازی چهره طبیعت در زمان اتمام دوره معدنکاری و اشتغال جوامع محلی است که شاید سابقاً در همان معدن مشغول به کار بوده اند و پس از متروکه شدن آن شاید بیکار شده باشند. در دنیا کشورهای دیگر نیز اینکار را انجام داده اند و حتی پیشرو هستند. گردشگری معدنی یکی از زیرمجموعه های ژئوتوریسم است و سازمان زمین شناسی مرجع ملی شناسایی، ظرفیت سنجی و معرفی و تعیین حریم و محدوده ژئوپارک ها در کشور است. گردشگری در معادن می تواند به دو صورت اتفاق بیفتد یکی گردشگری در یک سایت معدنی و دیگری اینکه گردشگری در یک سایت بزرگتر که معدن یکی از ژئوسایت ها در محدوده یک ژئوپارک باشد و در کنار آن

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

پدیده های دیگر زمین شناسی مورد بازدید قرار گیرد با محوریت مناطقی که معادن مهم در آنها واقع شده اند. کل موضوعیت ژئوتوریسم یک مبحث بین رشته ای است و تعامل بین سازمان های مختلف را می طلبد از جمله سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان منابع طبیعی، سازمان زمین شناسی، وزارت صنعت معدن و تجارت و وزارت میراث فرهنگی که با مشارکت همه اینها باید دستورالعمل مربوط به گردشگری معدنی تدوین شود تا براساس این دستورالعمل واحد فرآیندها انجام شوند. در دنیا سلاقی گردشگران تغییر کرده و اکثراً به سمت طبیعت تمایل پیدا کرده اند و بازدید از معدن و جذابیت های خاص آن نیز مورد هدف است. گردشگری در معدن به دلیل نحوه استخراج مواد معدنی و ماشین آلات معدنی و جذابیت هایی مانند وجود رگه ها و کانی ها در تونل های معدن برای عموم جذابیت دارد. با توجه به اینکه ایران یک کشور معدنی است و پتانسیل های معدنی زیادی دارد، در حین عملیات معدنکاری در صورت امکان و بعد از بسته شدن معدن می توان گردشگری را در معادن فعال کرد. معدنی مانند فیروزه نیشابور، انگوران، سرچشمه، معادن نمک جنوب سمنان و... دارای پتانسیل گردشگری هستند. در گلیپایگان هم در حال حاضر شاهد معدنی هستیم که متروکه شده اما رها نشده و با توجه به سرمایه گذاری هایی که در زمان فعالیت معدن انجام شده و برای ساختارها و زیرساختهای معدنی هزینه شده، اقدام به حفظ چهره و چشم انداز زیست محیطی شده و تخریب محیط زیست متوقف شده و بهره برداری بهینه برای توسعه پایدار و گردشگری پایدار و اشتغالزایی و بهره برداری جوامع محلی انجام شده است.

آقای شول سیرجانی: بنده سردبیر روزنامه پیام ما که رسانه تخصصی توسعه پایدار هست و تسهیلگر حوزه مسئولیت های اجتماعی شرکت های معدنی و صنعتی هستیم. تجربه بازدید از تفرجگاه و پارکی که قبلاً یک معدن متروکه بوده برای من واقعاً یک تجربه عجیبی بود به این دلیل که قبل از این درباره اقدامات فرهنگی، اجتماعی و اقدامات حوزه مسئولیت های اجتماعی شرکت ها آشنایی داشتم اما حوزه گردشگری پایدار معدن حوزه جدیدی بود که با آن آشنا شدم و از این منظر برای بنده تجربه ارزشمندی بود. از گفتگو با عزیزانی که در سفر حضور داشتند به نظرم رسید که این موضوع در ایران بسیار جوان است و نیازمند این است که در سطح سیاستگذاری بحث گردشگری معدن را بیشتر برای سیاستگذار ترویج و تبیین کنیم و از طرف دیگر این حوزه بدلیل جوان بودن نیازمند تدوین پروتوکل ها و دستورالعمل هایی است که بتوان مسیر روشنی را برای سرمایه گذارها طراحی کرد. مسیری که سرمایه گذار با خیال آسوده و با درک دقیقی از آنچه باید انجام دهد وارد شود و بتواند در این حوزه سرمایه گذاری و فعالیت کند. به نظر من آنچه که ما در حوزه مسئولیت های اجتماعی تحت عنوان جامعه پایدار، اقتصاد پایدار و محیط زیست پایدار به عنوان سه ضلع مهم توسعه پایدار می شناسیم از طریق اجرای پروژه های گردشگری معدنی که هم به مرمت و بازسازی محیط زیست کمک می کنند، هم به توسعه اقتصاد پایدار محلی منجر می شوند و هم رضایت اجتماعی جامعه میزبان را جلب می کنند می توانند موثر باشند و از این بابت از خانه معدن تشکر می کنم. از خانه معدن تشکر می کنم که این سفر را برنامه ریزی کردند.

آقای زینال زاده: امروز در پارک جنگلی گلیپایگان شاهد پدیده ای هستیم که موضوع مشترک مباحث محیط زیست و منابع طبیعی، گردشگری معدن و مسئولیت های اجتماعی است. آنچه که دید جامعه را نسبت به معدنکاری مخدوش کرده، متروکه شدن معدن و رها شدن اراضی تحت معدنکاری است. عموماً مردم محلی که معدنکاری در مجاورت محل زندگی آنها انجام میشده، معتقدند که یک معدنکار به اراضی آبا و اجدادی آنها مراجعه کرده، ثروت های آنان را برده و مخروبه ای از خود به جای گذاشته. همین تفکر گاهی به رسانه ها نفوذ می کند و فراتر از جامعه محلی پا می گذارد یعنی در حد جامعه ملی و حتی بین المللی. بنابراین به نظر می رسد یکی از گره های مخالفت های اجتماعی با معدنکاری، تجربیات بد جوامعی است که معدنکاری در نزدیکی آنها به اتمام رسیده و اراضی معدنی به شکل معدن متروکه و معضل زیست محیطی رها شده است. اتفاقاً یکی از بزرگترین نگرانی های حاکمیت زیست محیطی و منابع طبیعی نیز در زمانیکه برای صدور پروانه اکتشاف از آنها استعلام می شود، همین رها شدن عرصه پس از اتمام معدنکاری است. همینطور که در اطراف مشاهده می کنید، امروز هیچ اثر زشت و ردپای آلوده ای از معدنکاری در محل این معدن متروکه که حتی به نام معدن متروکه هم شناخته نمی شود و نام آن پارک جنگلی گلیپایگان است، دیده نمی شود. از تمام پارامترهای این معدن متروکه استفاده بهینه شده. از باطله های معدن به عنوان سنگفرش، از راه دسترسی

معدن به عنوان جاده تندرستی، از کارگاه استخراجی (سینه کار) معدن به عنوان آب نما استفاده شده و امکانات جذاب دیگری از جمله دریاچه، بازارچه صنایع دستی، آلاچیق، زمین های فوتبال و بسکتبال، لوازم بازی کودکان، شهربازی، رستوران، سالن جلسات، پارکینگ، سرویس های بهداشتی، نمازخانه و هر آنچه که یک تفرجگاه باید داشته باشد، احداث شده. هدف بازدید جمعی امروز که به همت خانه معدن ایران میسر شد و حضور مغتنم شما عزیزان، این است که یک نمونه موفق از بازسازی و مرمت یک معدن متروکه و تبدیل آن به یک محیط گردشگری معدنی را از نزدیک ببینیم تا وقتی بیان می کنیم که گردشگری معدنی «مناطق زشت را زیبا، و مناطق فقیر را غنی می کند» تداعی درستی از اهداف مثبت گردشگری معدنی داشته باشیم. طبیعتاً معادن در مناطق دور افتاده و محروم باز می شوند و در زمان حیات و فعالیت، با اشتغالزایی مستقیم و غیرمستقیم و سایر اثرات اجتماعی- اقتصادی و بسته به مقیاس معدن و نوع ماده معدنی می توانند مروج اقتصاد تک محصولی در مناطق جمعیتی مجاور خود باشند. وقتی این معدن بسته و متروکه می شود، جوامع محلی آسیب های جدی متحمل می شوند که باعث مهاجرت آنها به شهرهای بزرگتر و بروز مشکلات متعددی می شود. اگر ما بتوانیم یک معدن متروکه را از معضل زیست محیطی تبدیل به پدیده ای کنیم که چشم انداز طبیعی آن التیام پیدا کرده باشد، به جای اقتصاد معدنی اقتصاد پاک تر و پایدارتر گردشگری رواج یابد، اشغالزایی معدنی سابق با شکل دیگری حفظ و ارتقا یابد، معیشت جوامع بومی حفظ و حتی ارتقاء یابد، شاهکار کرده ایم که این شاهکار دقیقاً موضوع مورد بحث گردشگری معدنی است.

هدف گردشگری معدنی محافظت و التیام چشم اندازها و تجویز برنامه مدیریت اراضی برای کسب نتایج بهتر از معدنکاری در زمان فعال بودن معدن تحت عنوان حفاظت و مرمت است. از همه مهمتر، تمام اقدامات چارچوب های گردشگری معدنی به دنبال به حداقل رساندن اثرات منفی مربوط به معدنکاری است. چه از نظر زیست محیطی و چه از نظر اجتماعی. البته در گزارشات معتبر بین المللی چنین بیان می شود که مرمت به بازسازی و بازتوانبخشی ترجیح داده می شود که به معنای استفاده جدید یا تغییر یافته از چشم انداز برای حفظ یک هدف خاص انسانی است. ما از زمان پیشنهاد این بازدید امیدوار بودیم که با حضور عزیزان فعال و صاحب نظر حوزه های محیط زیست، منابع طبیعی، زمین شناسی، معدن، گردشگری معدنی، مسئولیت های اجتماعی در محل یک سایت گردشگری معدنی بتوانیم به صحبت های یک دهه گذشته درخصوص اینکه گردشگری معدنی یک راهکار پایدار برای حل بسیاری از مشکلات محتمل پس از متروکه و بسته شدن یک معدن و رها شدن آن است، عینیت ببخشیم که خوشبختانه آقای مهندس بهرامن و خانه معدن ایران برای اولین بار در کشور بازدید این گروه را از تنها مورد کاملاً موفق از تبدیل یک معدن متروکه به سایت گردشگری معدنی فراهم کردند. از تک تک عزیزانی که قبول زحمت کردند و حضور پیدا کردند تشکر می کنم و معتقدم این عزیزان در راهبردهای بعدی موضوع گردشگری معدنی قطعاً تأثیرگذار خواهند بود چرا که شاهد عینی اجرای موفقیت آمیز تبدیل یک معدن متروکه به محیط گردشگری هستند. و تشکر ویژه از پرسنل خانه معدن ایران که در این سفر هماهنگی، همراهی و مستند نگاری کردند. به امید خدا زمان پخش برنامه شهربرگ که گروه تولید ما را در این سفر همراهی کردند اطلاع رسانی خواهد شد و از فردا باید جزئیات این سفر و این جلسه و حضور تک تک افراد به صورت گسترده اطلاع رسانی شود که بُرد اجتماعی و فرهنگی این سفر قطعاً نیازمند فعالیت رسانه ای است.

نتیجه گیری، جمع بندی و مصوبات

این سفر باعث ایجاد دیدگاه عینی و ملموس از موضوع گردشگری معدنی و ارتباط آن با حوزه های محیط زیست، منابع طبیعی و مسئولیت های اجتماعی شد. حاضرین در این سفر، سفیران حوزه گردشگری معدنی هستند و انتظار می رود هر کدام در حوزه فعالیت خود مروج اثرگذاری موضوع گردشگری معدنی و تطبیق کامل آن با مولفه های توسعه پایدار باشند. امید است اعضای سه کمیته «گردشگری معدنی» و «محیط زیست و منابع طبیعی» و «معدن، جامعه، مسئولیت های اجتماعی» در جلسات مستمر یکدیگر حضور داشته باشند تا با همفکری و همکاری یکدیگر به پیشبرد اهداف یکدیگر در قالب همکاری و هم افزایی کمک کنند.

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

ساعت شروع: ۱۴ ساعت خاتمه: ۱۶ تاریخ جلسه: ۱۲ شهریور ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران موضوع جلسه: - گزارش از بازدید گلپایگان - پیگیری موضوع تعیین تکلیف ضوابط زیست محیطی قانون معادن
حاضرین جلسه	
آقایان مهندس بهرامن، رئیس خانه معدن ایران، دکتر گلعلی زاده، رئیس کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس فتحی، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی، مهندس خادم آستانه، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی، مهندس مرادی، نماینده سازمان محیط زیست، مهندس آراسته، عضو کمیته، مهندس باطنی، عضو کمیته، مهندس اسماعیل پور، عضو کمیته، مهندس صمدی، عضو کمیته، مهندس حاجی زاده عسکری، عضو کمیته، مهندس سه دهی، عضو کمیته	
شرح جلسه	
دکتر گلعلی زاده: عرض سلام دارم خدمت آقایان خادم و مرادی و حضار گرامی موضوع جلسه امروز : گزارش از بازدید گلپایگان پیگیری موضوع تعیین تکلیف ضوابط زیست محیطی قانون معادن و در جلسه پیشین قرار شد که از ظرفیت خانه معدن استفاده شود و ضوابط از طریق فراخوانی که خانه معدن می دهد تهیه شود و به دستگاه های ذی ربط سازمان محیط زیست و وزارت صمت ارائه شود . ✳️ مهندس فتحی: دستور جلسه قبل ضوابط فعالیت های زیست محیطی بود که در قالب قانون حفاظت خاک از طریق سازمان ابلاغ شده بود که دوستان در این مورد توضیحاتی داشتند و تأکید داشتند که در ماده ۱۱۶ قانون اجرای معادن باید کار شود. سازمان حفاظت محیط زیست پیش از این در سال ۹۹ از طریق دعوت نامه رسمی نماینده هایی را از وزارت صمت استعلام کرد و ۲ نفر نماینده از طریق دفتر HSE و معاونت معدنی وزارت صمت معرفی شد روی پیش نویس که از طریق مشاور تنظیم شده بود ۱۲ جلسه کار شد و به صورت کارشناسی صورت جلسه شد و برای وزارت صمت برای اعلام نظر نهایی ارسال شد و متأسفانه بعد از ۷ ماه پیگیری نظرات وزارت صمت به صورت خیلی کلی اعلام شد و نظر فنی نداده بودند در متن پیش نویس نمی شد تصمیم گیری کرد و موضوع از هر ۲ طرف پیگیری نشد. تا اینکه در کمیته محیط زیست این موضوع پیگیری شد و با مکاتبه از وزارت صمت پیگیری شد و ماه پیش موافقت کردند که در قالب کمیته روی این پیش نویس کار شود. پیشنهاد من این است که یک تیم کارشناسی که از طریق اعضای کمیته معرفی می شوند روی این پیش نویسی که قبلاً مطرح شده بود به عنوان پیش نویس اولیه کار کنند تا بعد از اتمام پیگیری مراحل بعدی صورت پذیرد. ✳️ مهندس خادم آستانه:	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بازدید گلیپایگان یکی از بهترین بازدیدهایی بود که ترتیب داده شده بود برای بحث بازسازی و احیای معدن و موضوعات بحث‌هایی بسیار جالبی مطرح شد و واقعاً نقطه عطفی بود در آن شرایط اقلیمی و کویری که بسیار زیبا طراحی شده بود و یک معدنی که شکل نازیبی داده بود به آن منطقه در حاشیه شهر به پارک بسیار زیبایی تبدیل شده بود که از نظر اقتصادی درآمدزایی داشت و اشتغال‌هایی ایجاد کرده بود برای آن منطقه و مناطق که برداشت‌های معدنی انجام می‌شود تبدیل به آب‌نما شده بود که زیبایی‌های خاصی داشت و این برای کشور ما شروع خوبی است برای الگوبرداری ما در حاشیه شهرها معادن مشابه کم نداریم که رها شده‌اند به دلایل مختلف که یا ارزش اقتصادی نداشته یا تمام‌شدن ماده معدنی آن منطقه. البته از آنجایی که این معدن سنگ تزئینی و لاشه ساختمانی بود فضای کمی را اشغال کرد بود؛ ولی ما در کشور معادن بزرگ‌تری داریم که برای بازسازی واقعاً جای کار دارد.

در قوانین ما هم بحث بازسازی و احیا وجود دارد که البته نواقصی دارد که مسئولیت آن را به بخش دولتی واگذار کرده‌اند؛ ولی با مشارکت فعالین معدنی می‌شود راهکارهای بهتری را پیدا کرد و نگاه عوام را که به معدن نگاه خشنی است اصلاح شود. در ارتباط با ضوابط هم نظر من این است که باید پیش‌نویس اولیه‌ای تهیه شود و با اجماع نظر اعضای کمیته پیشنهاد خوبی را بتوانیم ارائه دهیم.

✍️ مهندس بهرامن:

خوشحالم که نگاه علمی شما عزیزان در مورد بازدید گلیپایگان مثبت بوده است. ذهن جامعه معدن‌کاری را مخرب می‌بیند؛ ولی وقتی حتی بحث ذخایر معدنی هم تمام می‌شود می‌توان اقتصاد معدن را از بعد گردشگری آن بعد از بازسازی آن ادامه داد و در تمام دنیا این کار انجام می‌شود. از ظرفیت‌های شورای عالی محیط‌زیست و شورای عالی معادن می‌بایست استفاده کرد و برای سرمایه‌های ملی کشور برنامه‌ریزی درست و قانونمندی را تعریف کرد.

معادن زغال‌سنگ در مسیر شمال و فیروزکوه چرا باید تعطیل شده باشند و بدون استفاده رها شده باشند. می‌توان آنجا را به کلاس‌های آموزشی و مناطق توریستی تبدیل کرد و بازدیدهای متعددی را به طور مرتب داشت و نگاه جدیدی را برای ادامه حیات اقتصادی در آن محدوده‌ها داشته باشیم و نگرانی را از جامعه دور کنیم. مردم هم حق دارند و طبیعی است که بابت فعالیت‌های خشن معدنی نگران باشند و برای نسل‌های بعدی نگران باشند.

حتی در معادنی که در حال فعالیت هستند و در عمق کار می‌کنند می‌توان کار کرد و فضای بالا و در سطح آن که کار آن به اتمام رسیده را به مناطق توریستی تبدیل کرد که در واقع نوعی بازسازی است و نقش منابع طبیعی را پررنگ میکند. و پیشنهاد من این است که دستور العمل و تغییر کاربری در حین کار و روی سطح و به صورت موضعی می‌تواند توسط خود منابع طبیعی عنوان شود و نگرانی‌های به حق مردم مطالبه گر را مرتفع کنیم.

✍️ دکتر گلعلی زاده:

تشکیل این کمیته نشان می‌دهد رویکرد ما محیط زیستی است و به‌سوی توسعه پایدار می‌خواهیم حرکت کنیم. پیشنهاد من این است که از ظرفیت خانه معدن استان‌ها استفاده شود و طرح‌های اولیه خود را به ما بدهند تا برنامه‌ریزی کنیم کدام معادن را در اولویت قرار دهیم تا بتوانیم چند الگوی خوب برای اجرای این پروژه‌های ارائه دهیم.

در خصوص ضوابط ماده آیین‌نامه اجرایی ۱۱۶ قانون معادن باید از ظرفیت دانشگاه‌ها هم برای تهیه پیش‌نویس استفاده کرد و کمیته محیط‌زیست به‌عنوان ناظر در تمام مراحل حضور داشته باشد.

✍️ مهندس بهرامن:

ما نمی‌توانیم فعالیت معدنی انجام دهیم؛ ولی در مسائل زیست‌محیطی و اقتصاد منطقه نگاه بسته داشته باشیم و آینده‌نگر نباشیم. در نیریز فارس پیشنهاد ژئوپارک را داده بودیم که هم بازدید فنی باشد و هم زیست‌محیطی بر اساس ضوابطی که مشخص می‌شود؛ ولی نمی‌دانم که

چرا استان با این پیشنهاد موافقت نکرد و خواهش من این است که آقای گلعلی زاده پیگیر این موضوع باشند. اگر این نگاه همه جا باشد فعال معدنی هم خود را موظف میداند که هماهنگ شود با ضوابط و شرایط تعریف شده .

✳️ دکتر گلعلی زاده:

می‌بایست دلایل عدم اجرا و حمایت این چنین پیشنهادها را از استان‌ها پرسید تا مشکل را حل کنیم .

✳️ مهندس باطنی:

در منطقه جاده هراز یک معدن روباز سنگ تزئینی بود که درخواست فعالیت توریستی کرده بود برای بلوک‌هایی که کار استخراج آن تمام شده است و سازمان به آنها گفته بود شما باید فعالیت معدن انجام بدهید یا فعالیت توریستی و این مشکل وجود داشته که نتوانستند هم‌زمان کار استخراج و ژئوتوریسم را انجام دهند .

✳️ مهندس فتحی:

طبق تجربه بارها دیده‌ام معدنی که آلودگی دارند به دلیل مطالبات مردمی، از سازمان محیط‌زیست برای بازسازی درخواست می‌کنند. به طور مثال در سمنان معدنی را که بازدید کردم کاشت پوشش گیاهی متناسب و سازگار با آن منطقه در ترانشه‌ها و گودال‌هایی که کار آن استخراج آن تمام شده بود و رها شده بود به زیبایی انجام داده بودند و به‌سختی می‌شد فهمید که در آن محدوده قبلاً کار استخراج انجام شده است. ولی گلایه‌های معادن این است که ما حقوق دولتی می‌دهیم و تحمیل این هزینه برای بازسازی می‌بایست از عوارض و مالیات دولتی کم شود تا توجیه اقتصادی داشته باشیم و این مسئله می‌بایست در ضوابط که قرار است تدوین شود پیش‌بینی شود. همچنین چالش‌های معادن شن و ماسه، سدهای باطله و... همه در فصول این پیش‌نویس دیده شود.

✳️ دکتر گلعلی زاده:

لایحه تغییرات اقلیمی را در سازمان محیط‌زیست داریم تهیه می‌کنیم با رویکرد سازگاری کشور با تغییرات اقلیمی که خسارت‌های زیادی را داریم متحمل می‌شویم در تمامی حوزه‌ها اعم از فعالیت‌های کشاورزی، نیروگاه‌ها، محیط‌زیست، صنعت گردشگری و هواپیمایی و آموزش متأسفانه با تغییرات اقلیمی شاهد عدم تغییر رویکرد در برنامه‌های کشور هستیم و سیلاب‌های متعددی را در مناطق مختلف شاهد هستیم. تمامی کشورها خود را سازگار کرده‌اند تا آسیب‌پذیری را به حداقل برسانند. وزارت صمت هم باید فعالیت‌های خود را سازگار و تاب‌آور کند و با برنامه‌ریزی درست خسارت کمتری به کشور وارد شود. بخش مهمی از اقتصاد کشور در حوزه معادن است و معادن ما هم با تغییرات اقلیمی در حال آسیب هستند. موضوعات ناترازی انرژی را می‌بینیم که بخش تولید و صنعت متأثر از این مسائل هستند.

✳️ مهندس مرادی، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست:

ما سال ۸۴ یک ضوابطی را داشتیم که تا سال ۹۰ اجرا می‌شد و در سایه این ضوابط سازمان محیط‌زیست نظارت بیشتری را هم در صدور پروانه‌های اکتشاف و بهره‌برداری داشت و هم در تمدید آنها. چون معادن کل کشور از سازمان محیط‌زیست استعلام می‌شدند، محیط‌زیست می‌توانست ضوابط خودش را اعمال کند؛ مثلاً فاصله از باغات و روستاها و محدوده‌های شهری و نظر خودش را به درخواست اکتشاف اعلام می‌کرد و این باعث می‌شد در بدو صدور پروانه این مسائل رعایت شود. همچنین در ماده ۴ همان ضوابط تمدید پروانه‌های بهره‌برداری هم منوط به استعلام از سازمان محیط‌زیست شده بود.

در سال ۹۰ یا تصویب قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن این ضوابط متأسفانه کارایی خود را از دست داد و وقتی ادارات از ما استعلام می‌کردند، ما ضوابطی را با کمک وزارت صمت تهیه کردیم و از طریق وزارتخانه برای تصویب به هیئت دولت رفت . با توجه به رویکردها و تکنولوژی‌های جدید در زمان حال آن ضوابط هم ناکافی است. در همین راستا که در معاونت محیط‌زیست انسانی تهیه شده بود به ما دادند و با ویرایش انجام شده در راستای قانون اجرای حفاظت خاک این ضوابط ابلاغ شد به وزارت صمت. بازخورد وزارت صمت منفی بود و نظر مساعدی نداشتند.

بسمه تعالی
صور تجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

ضوابطی که می‌خواهد به هیئت دولت برود باید خیلی کامل و کاربردی باشد؛ بنابراین کارشناسان همه باید حضور داشته باشند اگر مشارکت جدی مدیران وزارت صمت نباشد و الان در این جلسه هم حضور ندارند به جایی نخواهیم رسید .

✳️ مهندس بهرامن:

تغییرات اقلیمی را نمی‌توان نادیده گرفت و نقش محیط‌زیست بسیار حائز اهمیت است. ما بدون آمایش سرزمین روی ذخایر معدنی تصمیم‌گیری می‌کنیم، برداشت انجام می‌دهیم و بدون مطالعه روی آن زنجیره استفاده از مواد معدنی را تا انتها تعریف می‌کنیم. باید در تدوین ضوابط این موارد در نظر گرفته شود. در کشور ۸ طرح فولادی تعریف شده بدون آمایش سرزمین و با این ۸ طرح صنعت معدن‌کاری را بدهکار جامعه کرده‌ایم؛ چون که مواد اولیه را خوب تعریف نکرده‌ایم و جامعه را ناراضی کرده‌ایم. به طور مثال فولاد مبارکه اصفهان با مطالعه صورت گرفته قرار بود در کنار بنادر و آب‌ها باشد تا کارخانه‌های ما امروز با چالش آب در ایران مرکزی مواجه نباشند. شعار خانه معدن در ۱۵ سال گذشته همین بوده است که معدن‌کاری بدون نگاه به مسائل زیست‌محیطی معدن‌کاری نیست و به همین دلیل این کمیته تشکیل شده تا آسیب به جامعه از فعالیت‌های معدنی به صفر برسد. همیشه نمایندگان وزارت صمت بوده‌اند و بعد از این هم خواهند آمد و نگران این‌گونه موارد نباشید.

✳️ دکتر گلعلی زاده :

باید از ظرفیت خانه معدن استفاده شود و دستگاه‌های حاکمیتی از قبیل سازمان حفاظت محیط‌زیست و منابع طبیعی با طرح‌هایی که می‌دهند فعالیت‌ها هم‌راستا شود متأسفانه اقدامات جزیره‌ای زیادی داریم که از ظرفیت‌های هم‌دیگر اطلاع نداریم. باید نظرات فنی و ضابطه‌ها یک‌سو شود تا از حیف و میل اموال و زمان جلوگیری شود .

✳️ مهندس آراسته:

بازدید از معدن گلپایگان بسیار عالی بود و معدن در حال فعالیت هم می‌توان به ژئوپارک تبدیل شود و نیازی نیست که حتماً فعالیت آن متوقف شود. معدن در ذات خود تخریب را دارد ولی ما باید با تدارک برنامه‌ها هم معدن دار را تشویق کنیم که فعالیت اصولی و کم‌ضررتی را به محیط زیست بزند و هم دستگاه‌های متولی این موضوع را پیگیری کنند . آسیب رساندن معدن به محیط زیست به عدد صفر غیر ممکن است ولی میتوان از مشوق‌ها استفاده کرد و از ظرفیت قانون برای کاهش این امر استفاده کرد . شروع کار برای جاذبه‌های گردشگری باید از مجتمع‌های معدنی که در کنار هم هستند باشد که حقوق دولتی بالایی را می‌دهند. کمیته ما نیاز دارد تا میراث‌فرهنگی هم در آن باشد و بودجه‌های سنواتی خود استفاده کند در این زمینه. کمیته گردشگری، محیط‌زیست، سازمان منابع طبیعی و میراث‌فرهنگی می‌توانند بازوی توانای حفاظت از محیط‌زیست باشند.

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

بسمه تعالی
صورتجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

ساعت شروع: ۱۴:۰۰ تاریخ جلسه: ۳ دی ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران موضوع جلسه: • تهیه راهنمای معدنکاری سبز
حاضرین جلسه	
آقایان دکتر مسعود منصور، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس تورج فتحی، دبیر کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس علی خادم آستانه، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، دکتر سید مهدی مجتهدی، مدیرعامل انجمن مردم نهاد دامون، دکتر حسین میررجبی، معاون حفاظت و امور اراضی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، دکتر کوروش شعبانی، رئیس کمیته اکتشاف و کمیته هماتیت خانه معدن ایران، دکتر راحب باقرپور، رئیس دانشکده معدن دانشگاه صنعتی اصفهان، مهندس سیف اله آراسته، عضو کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس ضیا دزفولی، عضو کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس حسین ورجاوند، عضو هیات مدیره انجمن مردم نهاد دامون، سرکار خانم مهندس مرجان والا، عضو انجمن مردم نهاد دامون.	
شرح جلسه	
✚ مهندس فتحی: ضمن عرض سلام و خوش آمدگویی خدمت حضار محترم جلسه بصورت آنلاین و حضوری، دستور جلسه امروز مدیریت معدن کاری سبز است. بر اساس ضوابط و آیین نامه های حفاظت محیط زیست و مطابق با پروتکل ها، معاونت محیط زیست انسانی سالانه جهت انتخاب صنایع سبز باتوجه به داوطلبانی که در این حوزه کاندید شده اند، اقدام می کنند . متأسفانه، در سال های اخیر بخش معدن در این حوزه مدنظر قرار نگرفته است. یکی از دلایل این بوده که به لحاظ آسیب شناسی فعالیت های معدنی به لحاظ ذاتی دارای ویژگی های خاصی هستند که شرایط لازم طبق پروتکل ها را نداشته است و چون صنعت معدن دارای تنوع زیادی هستند و این باعث شده که برای بحث انتخاب صنعت سبز معدنی مدیران و کارشناسان توجه لازم را نداشته باشند و فعالین این حوزه به نقطه ضعف در این حوزه مواجه شده اند. از کمیته محیط زیست خانه معدن درخواست داریم با تدوین دستورالعمل به لحاظ توسعه ای از اکتشاف تا بهره برداری با تأکید در معادن فلزی در فرایند انتخاب صنعت سبز مشارکت داشته باشیم و با مشارکت نیروهای سازمان محیط زیست در قالب دستورالعمل های داخلی قرار دهیم و این می تواند یکی از عوامل تشویقی برای معدن کاران باشد که به این نتیجه رسیده اند در حوزه محیط زیست باید فعالیت داشته باشند. خیلی از فعالین هم کارهای خوبی در حوزه محیط زیست انجام داده اند؛ ولی انعکاس خوبی نداشته است و همواره فعالیت های معدنی را با تخریب و آسیب می شناسیم . ✚ دکتر مجتهدی: در این ارائه پس از معرفی مفهوم همسوسازی حفاظت از محیط زیست، برخی از اهداف و اصول معدن کاری سبز پیشنهاد برگزاری کارگاه های مشارکتی تدوین راهنمای معدن کاری سبز با تسهیلگری و راهبری خانه معدن ایران را مطرح خواهیم کرد. ابتدا با طرح تاریخچه ای از ایجاد و توسعه مناطق حفاظت شده در ایران و جهان، اشاره خواهیم کرد که امروزه با عبور از پارادایم حفظ طبیعت در مرزهای مناطق حفاظت شده، در روندی تکاملی رویکرد همسوسازی حفاظت از محیط زیست برای حفظ طبیعت در دنیا مطرح شده است. همسوسازی به معنای گنجانیدن ملاحظات حفظ تنوع زیستی، حفاظت از خاک و منابع آب و...، در میان اهداف و برنامه های	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بخش‌های مختلف تولیدی کشورها (کشاورزی، صنعت، معدن و گردشگری و...) است. از این رو مفاهیمی مانند کشاورزی پایدار، گردشگری پایدار و معدن کاری سبز مطرح شده‌اند. بدین ترتیب حفظ طبیعت فرای وظایف سازمان‌های متولی رسمی (محیط‌زیست و منابع طبیعی) و بیرون از مرزهای مناطق چهارگانه مدنظر است.

هدف از معدن کاری سبز، موارد ذیل است:

- کاهش تأثیرات منفی فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست، هم‌زمان با حفظ یا افزایش منافع اقتصادی
- اصلاح الگوی مصرف با ترویج و توسعه استفاده از فناوری‌ها، شیوه‌ها و فرایندهایی که باعث کاهش انتشار آلاینده‌ها، پسماند و نخاله،
بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب در عملیات معدنی شود.

- کمک به حفاظت و بازسازی اکوسیستم‌ها

- ارتقا کیفیت زندگی جوامع محلی تحت‌تأثیر و پیرامون معدن

- تشویق و توسعه مسئولیت اجتماعی در راستای پایداری صنعت معدن

همچنین پیشنهاد شد در طرح تدوین مشارکتی راهنمای معدن کاری سبز در معادن مختلف کشور، ضمن بررسی راهکارهای ایجاد و توسعه معادن سبز بر اساس ادبیات جهانی، تجربیات و شاخص‌های در حال استفاده در سایر کشورها و منابع بین‌المللی می‌توان به‌منظور اجرایی کردن معدن کاری سبز، به دلیل تنوع معادن که هر کدام از ویژگی‌های زمین‌شناختی، شرایط اقلیمی، منابع آبی، تنوع زیستی و ساختار جامعه محلی گوناگونی برخوردارند، از مدلی اکتشافی و کیفی استفاده کرد. از آنجاکه مفهوم معدن کاری سبز در ایران حدود یک دهه مورد بحث محافل علمی و اجرایی حوزه معدن است، برای عملیاتی یا اجرایی نمودن اصول معدن کاری سبز در معادن ایران در گام نخست لازم است واقعیت‌ها و ظرفیت‌ها، پتانسیل‌ها و مشکلات موجود در این بخش با مشارکت فعالین این حوزه شناسایی شود.

در این خصوص انجمن دامون پیشنهاد نمود تا با به‌کارگیری رویکرد ارزیابی مشارکتی در کارگاه‌های چندگانه با اهداف و زمان‌بندی مشخص، به‌منظور دریافت نظرات و جلب نظر و همکاری ذی‌نفعان و نقش‌آفرینان حوزه معدن، ضمن حساس‌سازی دست‌اندرکاران نسبت به تهیه راهنمای معدن کاری سبز اقدام شود. گام‌های موردنظر در فرایند تدوین راهنما به شرح زیر هستند.

۱. مرور ادبیات علمی جهانی و اقتباس تجارب موجود و ارائه پیش‌نویس راهنمای معدن کاری سبز

۲. ارزیابی مشارکتی چهارچوب تهیه‌شده با همکاری متخصصان و کارشناسان با اجرای کارگاه‌های نظام‌مند در بخش‌های استخراج، ساخت و بهره‌برداری و پایان عمر و تعطیلی معدن که به صورت تخصصی برای هر یک از انواع معدن فلزی و غیر فلزی و... برگزار خواهد شد.

۳. اجرای آزمایشی راهنمای تهیه‌شده، در معادن منتخب و بررسی امکان استفاده از اصول و شیوه‌های پیشنهاد شده در راهنما

۴. تدوین و انتشار راهنمای معدنکاری سبز

✍️ مهندس خادم آستانه:

باید به این سمت پیش برویم که معدن کاری کمترین آسیب را به محیط‌زیست و منابع طبیعی بزند و آن آسیب‌ها را در مدت‌زمان کوتاهی با بازسازی جبران کند و فعالیت اقتصادی را به شکل دیگری ادامه دهند تا نگاه مردم را به فعالیت‌های معدنی تغییر دهیم .
در کنوانسیون مبارزه با بیابان‌زدایی از کشورها خواسته شده است که درختکاری را انجام دهند. کشور عربستان ۷ میلیارد و ایران ۱ میلیارد کاشت درخت را در دستور کار خود دارند. پوشش گیاهی را به طور کلی می‌گویند انجام دهید ولی به طور دقیق شناخته شده نیست. هر معدنی اثرات محیط زیستی خاص خودش را روی طبیعت می‌گذارد. باید مطالعه شود و آسیب شناسی شود و در نهایت تعریف شود که هر معدن در هر توپو گرافی و اقلیم چه تغییراتی را به وجود می‌آورد.

✍️ دکتر شعبانی:

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

یکی از دلایل اینکه کمتر ملاحظات زیست محیطی انجام می شود این است که دوستان منابع طبیعی و محیط زیستی کمتر دور هم جمع می شوند و امیدوارم با تشکیل جلسات بیشتر ضعف در این بخش از صنایع معدنی کاسته شود. در تبصره ۵ ماده ۱۴ گفته شده بهره بردارانی که در جهت حفظ محیط زیست اقدام نمایند با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا ۲۰ درصد حقوق دولتی معاف هستند.

به طور مثال اگر صد درصد حقوق دولتی در سال ۱۴۰۲ محقق شود و به اعداد ۴۸ هزار و پانصد میلیارد تومان یا به روایتی ۳۸ هزار و پانصد میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ برسیم ببینید با ۲۰ درصد از این مقدار در معادن چه کارهایی میشود کرد و متوجه میشویم به این تبصره و ظرفیت های قانونی آن آن طور که باید عمل نشده است. میبایست کارگروهی تحت عنوان تحقق تبصره ۵ ماده ۱۴ تشکیل و پیگیری شود.

✳️ مهندس آراسته:

ذات معدن تخریب است؛ ولی باید کنترل شده باشد؛ ولی آسیب را نمی شود از بین برد. در خصوص مشوق ها علاوه بر ۲۰ درصد که دوستان گفتند در سال ۱۳۹۳ که قانون رفع موانع تولید که میخواست تصویب شود من پیشنهاد دادم و تحت عنوان تبصره ۱۰ ماده ۳۵ قانون رفع موانع تولید ۱۰ درصد از حقوق دولتی در آنجا هم شامل حال این موضوع است ضمن اینکه در قانون معادن یک ۱۰ درصد دیگر هم داریم که در مجموع ۴۰ درصد حقوق دولتی معادن را میتوانیم در این زمینه استفاده کرد. یک خبر خوشحال کننده این که ما در کشور اولین معدن سنگ ساختمانی را با روش استخراج تونلی در استان اصفهان برای اولین بار با راهنمایی دانشگاه صنعتی اصفهان شروع به کار کرده ایم.

✳️ دکتر منصور :

فکر نمی کنم در مجموعه فعالان معدنی، منابع طبیعی و محیط زیستی روی این قضیه که ما باید در معدن کاری سبز کاری انجام دهیم اختلاف نظری داشته باشیم. پس در تئوری نیاز به استدلال نداریم. در موضوع مشوق ها و تبصره ۵ ماده ۱۴ خانه معدن چندین سال پیش کلمه محیط زیست را تعمیم داد به منابع طبیعی و محیط زیست و شاخص هایی را هم برای برخورداری از این معافیت تا ۲۰ درصدی در نظر گرفت با مصوبه شورای عالی معادن. نزدیک به ۱۰ سال است با این موضوع درگیرم ولی پیشرفت ناچیزی داشته ایم چون جلسات را به ذکر راه حل های اجرایی برگزار نکرده ایم. عدد منابعی که میتواند به این موضوع اختصاص پیدا کند را اگر مقایسه کنیم در برابر عددی که محقق شده است میبینیم به دلیل نداشتن مدل مشخص اجرایی برای این کار نرسیده ایم. من درخواست دارم که جهت عملیاتی شدن حتی یکی از این محورهایی که میگویم اگر اقدام شود پیشرفت قابل ملاحظه ای صورت میگیرد.

اول اینکه آیا ما برای انجام معدن کاری سبز نیاز به تصویب قوانین داریم؟ نه ظرفیت فعلی این کمک را می کند و فقط کافی است راهکار عملی آن را ارائه دهیم که چگونه ۲۰ درصد صرف کارهای عملیاتی محیط زیستی شود نه اینکه معافیت در پرداخت باشد.

نکته بعد اینکه سال ها این بحث می شد که هر معدنی به خصوص معادن بزرگ در کنار طرح بهره برداری طرح احیا و بازسازی هم داشته باشند.

اینکه بگوییم معدن پس از اتمام بهره برداری وارد فاز بازسازی شود یک امر نشدنی است؛ چون تا زمانی که تجهیزات و امکانات در اختیار دارد می تواند این کار را انجام دهد و ۱۲ درصد حقوق دولتی ناشی از بازسازی به نوعی در تبصره ۵ جبران شود. پس نتیجه شد راهکار برای طرح بازسازی در کنار طرح بهره برداری

نکته سوم اینکه دوستان وزارت صمت و خانه معدن در نظر داشته باشند هم منطقه متأثر از فعالیت های معدنی و هم نوع و تکنیک معدن کاری برای معدن کاری سبز یکسان نیست و نسخه واحدی را نمی توان تدوین کرد که هم معادن فلزی را شامل شود و هم سایر معادن را. یا اینکه هم مناطق با پوشش حساس و شکننده را شامل شود و هم مناطق با پوشش غنی را.

بسمه تعالی
 صورتجلسه
 کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

نکته بعد تکنیک‌های معدن‌کاری است که به‌خصوص در مرحله اکتشاف با حداقل تخریب بتوانیم و با استفاده از تکنولوژی‌های نوین معدن‌کاری کارهای اکتشافی را پیش ببریم. اگر سایر موارد را در نظر نگیریم به‌هیچ‌وجه کاشت درخت به‌تنهایی جبران بقیه موارد را نمی‌کند.

نکته بعد فعال‌سازی معادن غیرفعال است به‌جای توسعه معادن جدید. این رویکردها تماماً معدن‌کاری سبز است. نکته بعد تلفیق مسئولیت اجتماعی با معدن‌کاری سبز است. گاهی اوقات بعضی فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی نه‌تنها حافظ منابع طبیعی نیست؛ بلکه مخرب هم هست و مطالبه در خصوص مسئولیت‌های اجتماعی نباید تنها کارهای عمرانی باشد. معدن‌کاری سبز در قالب مسئولیت‌های اجتماعی باید جهت‌گیری شود.

✿ دکتر باقرپور:

فعالان معدن می‌بایست بهینه‌کردن انرژی را در دستور کار قرار دهد. بهینه‌سازی مصرف برق، آب و انرژی کاهش آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای. در دنیا این موضوع با تکنولوژی‌های خاص حل شده است به‌طور مثال استفاده از GPR و کاهش ضایعات و باطله‌ها. عدم فهم مشترک زیست‌محیطی‌ها و معدنی‌ها، استفاده از ماشین‌آلات فرسوده و سوخت‌های بی‌کیفیت در معادن و غیراستاندارد که بالای ۴ هزار ppm گوگرد دارند مشکلات بزرگی هستند که اگر حل شوند خیلی از مشکلات زیست‌محیطی حل خواهند شد.

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران		ساعت شروع: ۱۴:۰۰		ساعت خاتمه: ۱۶:۰۰	
موضوع جلسه:		تاریخ جلسه: ۱۵ اسفند ۱۴۰۲			
بازگشایی و بررسی پیشنهادهای مربوط به تهیه ضوابط زیست محیطی فعالیتهای معدنی. ارزیابی فنی و امتیازدهی پیشنهادهای دریافت شده. تعیین و پیشنهاد بهترین طرح برای انعقاد قرارداد به خانه معدن. ۲- بررسی و ارزیابی طرح پیشنهادی برای تهیه راهنمای مدیریت سبز در معدن کاری. ۳- بررسی سایر موارد و برنامه‌ریزی سال آینده در کمیته محیط زیست					
حاضرین جلسه					
اعضا محترم هیات رئیسه کمیته					
شرح جلسه					
با حضور اعضای هیأت‌رئیسه کمیته، جلسه‌ای با محوریت موضوعات زیر برگزار شد:					
۱- بررسی پیشنهادهای مربوط به تهیه ضوابط زیست‌محیطی فعالیتهای معدنی					
پیشنهادهای دریافتی جهت تدوین ضوابط زیست‌محیطی فعالیتهای معدنی مورد بررسی و ارزیابی فنی قرار گرفت. پس از امتیازدهی به پیشنهادها، بهترین طرح برای انعقاد قرارداد به خانه معدن پیشنهاد شد.					
۲- ارزیابی طرح پیشنهادی برای تهیه راهنمای مدیریت سبز در معدن کاری					
طرح پیشنهادی در زمینه مدیریت سبز در معدن کاری مورد بررسی قرار گرفت و نظرات اعضا در خصوص بهبود و تکمیل آن مطرح شد.					
۳- بررسی سایر موارد و برنامه‌ریزی سال آینده در کمیته محیط زیست					
اعضا به بحث و تبادل نظر پیرامون برنامه‌های آتی کمیته پرداختند و پیشنهادهایی برای بهبود فعالیتهای و ارتقاء عملکرد کمیته در سال آینده ارائه دادند.					
جلسه در ساعت مقرر پایان یافت.					
ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت		
۱					
۲					

بسمه تعالی
صورتجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران		ساعت شروع: ۱۴		ساعت خاتمه: ۱۶	
موضوع جلسه:		تاریخ جلسه: ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲			
• بررسی اقدامات انجام شده و مصوبات کمیته در سال ۱۴۰۱					
• بررسی و پیشنهاد برنامه های کمیته در سال ۱۴۰۲					
حاضرین جلسه					
آقای دکتر منصور، دبیر اجرایی و مشاور محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، آقایان دکتر گلعلی زاده، دکتر پورمقدم، و مهندس خادم آستانه، اعضای هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران					
شرح جلسه					
♦ اعضای جدید کمیته به پیشنهاد هیئت رئیسه انتخاب و احکام آن صادر شود.					
♦ زمان جلسه، ساعت ۱۶ اولین یکشنبه هر ماه مورد توافق قرار گرفت.					
♦ مقرر شد برنامه ریزی های لازم توسط خانه معدن ایران جهت شرکت در نمایشگاه های معدنی خارج یا داخل کشور و همچنین بازدید از معادن و فعالیت های معدنی صورت پذیرد.					
♦ تدوین پیش نویس ضوابط محیط زیستی موضوع ماده ۱۱۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن در اولویت دستور کار کمیته قرار گیرد.					
♦ تدوین شیوه نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن توسط کمیته انجام شود.					
♦ تدوین شرح وظایف و اساسنامه داخلی کمیته					
♦ گردآوری قوانین مقررات و ضوابط منابع طبیعی و محیط زیست مرتبط با معادن در قالب کتابچه توسط خانه معدن ایران انجام شود.					
مصوبات					
ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت		
۱					
۲					

بسمه تعالی
صور تجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

موضوع جلسه: انتخاب اعضا هیات رئیسه کمیته محیط زیست و مصالح ساختمانی خانه معدن ایران و معرفی اعضا جدید	محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران تاریخ جلسه: ۱۴۰۲/۰۳/۰۸
حاضرین: آقای دکتر مسعود منصور، آقای مهندس علی خادم آستانه، آقای دکتر داریوش گلعلی زاده	
اهم مباحث مطروحه توسط حاضرین: در دومین جلسه هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران در سال ۱۴۰۲، در خصوص ترکیب اعضا کمیته مذکور تصمیمات ذیل اتخاذ شد: ۱- نماینده سازمان حفاظت محیط زیست ۲- نماینده سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری ۳- نماینده معاونت امور معادن و فرآوری مواد وزارت صمت ۴- نماینده سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی ۵- نماینده سازمان نظام مهندسی معدن ۶- یک نفر از اساتید دانشگاه در رشته محیط زیست یا منابع طبیعی ۷- یک نفر از اساتید دانشگاه در رشته معدن یا زمین شناسی ۸- یک نفر حقوقدان ۹- رئیس کمیته مسئولیت اجتماعی خانه معدن ایران ۱۰- آقای دکتر داریوش گلعلی زاده ۱۱- آقای دکتر مجید پورمقدم ۱۲- آقای دکتر رضا اقتدار ۱۳- آقای مهندس علی خادم آستانه ۱۴- آقای دکتر مسعود منصور	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران

موضوع جلسه:

- بررسی پیش نویس ضوابط زیست محیطی موضوع ماده ۱۱۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن
- بررسی شیوه نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون معادن

ساعت شروع: ۱۶ ساعت خاتمه: ۱۸

تاریخ جلسه: شنبه ۱۰ تیرماه ۱۴۰۲

حاضرین :

آقایان دکتر گلعلی زاده، رئیس مرکز هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست، مهندس تورج فتحی، معاون آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست، دکتر مجید پورمقدم، مشاور معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت، دکتر منصور، مشاور محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس نجیمی، مشاور محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست، مهندس ضیاء دزفولی، دفتر آب و خاک سازمان محیط زیست، مهندس آراسته، عضو کمیته محیط زیست، مهندس محمدیان، عضو کمیته محیط زیست، مهندس ضرابی، عضو کمیته محیط زیست، مهندس سهرابی، عضو کمیته محیط زیست

نتیجه گیری، جمع بندی و مصوبات:

- کمیته محیط زیست خانه معدن ایران مکاتبه ای با وزارت صمت انجام دهد و آمادگی خود را جهت تهیه پیش نویس ضوابط زیست محیطی معادن موضوع ماده ۱۱۶ قانون معادن را اعلام نماید.
- دبیرخانه کلیه ضوابط زیست محیطی مربوط به سال ۸۴ تا ۹۷ و همچنین ابلاغیه ۱۴۰۱/۱۲/۲ سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص ماده ۳ قانون حفاظت خاک را گردآوری و در اختیار اعضا قرار دهد.

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۸ تاریخ جلسه: ۱۹ مرداد ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: پارک جنگلی گلپایگان موضوع جلسه: • بازدید از معدن متروکه گلپایگان - پارک جنگلی
حاضرین جلسه	
آقای دکتر قربانی، خانم دکتر بدری، آقای مهندس سرهنگی، آقای مهندس خادم، خانم دکتر خارستانی، آقای مهندس آراسته، آقای شول سیرجانی، خانم علیزاده، آقای بیگی، آقای زینال زاده، تیم تولید برنامه شهرپرگ شبکه ۵ سیما	
شرح جلسه	
آقای دکتر قربانی: امروز با گروهی از کارشناسان و خوش فکران کمیته گردشگری معدنی به پارک جنگلی گلپایگان آمدیم. این پارک جنگلی در گذشته معدن بوده که شهرداری گلپایگان به منظور پاکسازی چشم انداز، این معدن متروکه را گسترش داده و امروز به پارک جنگلی گلپایگان معروف است. هدف از این بازدید این بود که چون بسیاری از معادن در حال اتمام ذخیره هستند، نمونه موفق از یک معدن متروکه ای که رها نشده و بازسازی شده را ببینیم تا الگویی باشد که معادن متروکه را رها نکنیم و بازسازی کنیم و به یک محیط سالم گردشگری تبدیل کنیم. این بازدید توسط خانه معدن ایران میسر شده و امیدواریم که پیگیری شود تا الگویی برای معادن، به خصوص معدنی مانند چادرملو و چغارت شود البته معدن انگوران این کار را شروع کرده است. معادن باستانی نیز مانند زرشوران در بخش های باستانی و ماسه شویی های زمان هخامنشی و فیروزه نیشابور نیز این امکان را دارند که پس از اتمام ذخیره یا همزمان با فعالیت های معدنی به پایگاه های گردشگری معدنی کشور تبدیل شوند. آقای مهندس خادم: یکی از مهمترین بحثهایی که در معدن باید مورد توجه قرار گیرد و در حوزه معدن و توجه به مسائل زیست محیطی اصل موضوع است، بازسازی و احیاء معدنی است که سالها کار کرده اند که این موضوع در ایران آنطور که باید و شاید شروع نشده و حلقه مفقوده است. هرچند قوانینی هم برای این کار تعریف شده و مصوباتی هم داریم اما آنطور که باید و شاید در حوزه های منابع طبیعی و محیط زیست و معدن جا نیفتاده که این حوزه باید تقویت شده، کمک شود تا با همکاری و همدلی همه بخش ها این موضوع در حوزه معادن نهادینه شود. تا جاییکه زمانی که یک معدن آغاز به فعالیت کرد بداند روزی این معدن باید بازسازی و احیا شود. این کار وظیفه یک دستگاه دولتی نیست. اگر در قانون چنین موضوعی مطرح شده که دولت باید احیا و بازسازی کند، اشتباه است. باید خود فعال معدنی آگاه باشد که در قبال طبیعتی که در اختیار دارد و بر روی آن فعالیت اقتصادی انجام می دهد، مسئولیت دارد و باید پس از اتمام عمر معدن به حالت طبیعی خودش برگرداند. تا حد امکان باید این اتفاق بیفتد. اگر نشود آنرا به حالت طبیعی اولیه برگرداند، باید به یک فعالیت اقتصادی دیگر برگردانده شود مانند کاری که امروز در گلپایگان دیدیم که معدن متروکه سنگ تزئینی به یک تفرجگاه و پارک زیبا تبدیل شده که هم درآمدزایی دارد و هم مردم استفاده می کنند یا فعالیت های دیگری مانند هتل، موزه و... این کار باید در حوزه فعالیت های معدنی رواج پیدا کند و مجوز بهره برداری معادن نباید پیش از تعیین تکلیف احیاء و بازسازی صادر شوند. سرکار خانم خارستانی: بنده معتقدم نقطه اشتراک بین مسئولیت های اجتماعی و گردشگری معدنی این است که ما در ادبیات موضوع حوزه مسئولیت اجتماعی تاکید زیادی بر انجام مطالعات اجتماعی و ارزیابی تاثیرات اجتماعی کسب و کار داریم و این تاکید در تمام مراحل عمر	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

یک سازمان و کسب و کار معنا پیدا می کند. بدین معنی که پیش از آغاز فعالیت و بهره برداری یعنی در همان مرحله امکان سنجی و اکتشاف ضروریست که مطالعات اجتماعی انجام شوند و در مرحله بهره برداری تاثیرات اجتماعی مورد توجه قرار بگیرند و یکی از مهمترین گامها مرحله بسته شدن معدن یا خروج فعالیت تولیدی- صنعتی از منطقه تحت فعالیت است که بررسی شود این تعطیلی و خروج چه تاثیرات و تبعات اجتماعی برای جامعه پیرامونی دارد. این تاثیرات می توانند به شکل های مختلفی خود را نشان دهند از جمله اینکه می توانند بر معیشت مردم بومی منطقه تاثیرگذار باشند. ممکن است برخی افراد در آن واحد معدنی یا صنعتی اشتغال داشته اند، برخی به عنوان تامین کننده خرد و متوسط با آن مرتبط بوده اند و برخی کسب و کارهای سنتی و بومی خود را به دلیل توقف آن فعالیت معدنی یا صنعتی از دست می دهند و امکان بازگشت به آنها را ندارند. از طرف دیگر هر فعالیت معدنی و صنعتی از لحاظ تغییرات جمعیت شناختی و تغییراتی که بر رسوم و سبک زندگی مردم محلی می گذارد، دارای تبعاتی هست و مداخله ای هم که آن کسب و کار معدنی در محیط و اقلیم طبیعی ایجاد می نماید چیزی است که در محیط نقاط جمعیتی مجاور ماندگار است از جمله آثار فیزیکی و دسترسی آنها به منابع طبیعی که بر کیفیت زندگی و معیشت آنها اثر گذار است.

پس در این مرحله آخر که مرحله تمرکز گردشگری معدنی است، انجام مطالعات اجتماعی و آثار خروج معدن بر کیفیت زندگی جامعه بومی و تداوم حیات طبیعی در آن اقلیم باید مورد مطالعه قرار گیرد و یک نکته مهمی که فکر می کنم در هر کدام از مراحل مطالعات امکان سنجی، اکتشاف، بهره برداری و بسته شدن معدن و خروج بهره بردار از منطقه باید مدنظر قرار داده شود این است که در هر مرحله باید پلن مطالعات اجتماعی وجود داشته باشد و متخصصین دارای تجربه تسهیلگری و مداخلات اجتماعی این حوزه با جامعه محلی در ارتباط قرار بگیرند تا آن چیزی که در حال حاضر در زندگی جاری مردم مورد توجه است و دغدغه اصلی آنهاست و می تواند بر کیفیت زندگی و پایداری حیات آن جامعه اثر بگذارد، شناسایی شود و به آنها توجه شود.

آقای مهندس آراسته: ضمن تشکر ویژه از خانه معدن ایران که این سفر بسیار پر بار را اجرا کردند و کمیته های گردشگری معدن و محیط زیست و منابع طبیعی، در بخش معدن جای خالی گردشگری بسیار ملموس است. امیدوارم با این حرکت زیبایی که امروز انجام شد و شناساندن این امر که معادن متروکه ای که ذخیره معدنی آنها به اتمام رسیده قابلیت این را دارند که به منطقه گردشگری تبدیل شوند و همچنان به فعالیت اقتصادی خود ادامه دهند گامهای مثبت بعدی نیز برداشته شوند. امیدوارم در رابطه با فضاهایی که در معادن به عنوان فضای بازسازی اعم از درختکاری، جنگلکاری و... از جمله کاری که در منطقه نطنز انجام شده و درختکاری که صورت پذیرفته گزارشات ویژه ای تهیه شود تا فرهنگسازی شود که معدنکار به چشم تخریب گر دیده نشود و بدانند که معدنکار دوستدار طبیعت است و در دل جنگل هم می توان معدنکاری کرد مشروط به اینکه ملاحظات جنگلداری لحاظ شود همانطور که در کشورهای دیگر اینکار انجام می شود. امیدوارم که خانه معدن ایران در این راه موفق باشد و بخش معدن را به عنوان یکی از موتورهای اقتصاد کشور به مسئولین تفهیم نماید و حمایت های لازم از بخش معدن از ابتدا تا بعد از اتمام عمر معدن به عنوان منطقه گردشگری، ژئوپارک و ژئوسایت انجام شود. از عزیزی که در این سفر همراه بودند کمال تشکر را دار

خانم دکتر بدری: منطقه ای که بازدید می کنیم، معدن متروکه ای بوده که تبدیل به محیط گردشگری شده و برای بهره برداری در اختیار مردم گلپایگان قرار دارد. گردشگری معدن در معادن باستانی، فعال و متروکه می تواند اتفاق بیفتد. مزایای چشمگیر اینکار جلوگیری از تخریب های زیست محیطی و زیباسازی چهره طبیعت در زمان اتمام دوره معدنکاری و اشتغال جوامع محلی است که شاید سابقاً در همان معدن مشغول به کار بوده اند و پس از متروکه شدن آن شاید بیکار شده باشند. در دنیا کشورهای دیگر نیز اینکار را انجام داده اند و حتی پیشرو هستند. گردشگری معدنی یکی از زیرمجموعه های ژئوتوریسم است و سازمان زمین شناسی مرجع ملی شناسایی، ظرفیت سنجی و معرفی و تعیین حریم و محدوده ژئوپارک ها در کشور است. گردشگری در معادن می تواند به دو صورت اتفاق بیفتد یکی گردشگری در یک سایت معدنی و دیگری اینکه گردشگری در یک سایت بزرگتر که معدن یکی از ژئوسایت ها در محدوده یک ژئوپارک باشد و در کنار آن

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

پدیده های دیگر زمین شناسی مورد بازدید قرار گیرد با محوریت مناطقی که معادن مهم در آنها واقع شده اند. کل موضوعیت ژئوتوریسم یک مبحث بین رشته ای است و تعامل بین سازمان های مختلف را می طلبد از جمله سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان منابع طبیعی، سازمان زمین شناسی، وزارت صنعت معدن و تجارت و وزارت میراث فرهنگی که با مشارکت همه اینها باید دستورالعمل مربوط به گردشگری معدنی تدوین شود تا براساس این دستورالعمل واحد فرآیندها انجام شوند. در دنیا سلاقی گردشگران تغییر کرده و اکثراً به سمت طبیعت تمایل پیدا کرده اند و بازدید از معدن و جذابیت های خاص آن نیز مورد هدف است. گردشگری در معدن به دلیل نحوه استخراج مواد معدنی و ماشین آلات معدنی و جذابیت هایی مانند وجود رگه ها و کانی ها در تونل های معدن برای عموم جذابیت دارد. با توجه به اینکه ایران یک کشور معدنی است و پتانسیل های معدنی زیادی دارد، در حین عملیات معدنکاری در صورت امکان و بعد از بسته شدن معدن می توان گردشگری را در معادن فعال کرد. معدنی مانند فیروزه نیشابور، انگوران، سرچشمه، معادن نمک جنوب سمنان و... دارای پتانسیل گردشگری هستند. در گلیپایگان هم در حال حاضر شاهد معدنی هستیم که متروکه شده اما رها نشده و با توجه به سرمایه گذاری هایی که در زمان فعالیت معدن انجام شده و برای ساختارها و زیرساختهای معدنی هزینه شده، اقدام به حفظ چهره و چشم انداز زیست محیطی شده و تخریب محیط زیست متوقف شده و بهره برداری بهینه برای توسعه پایدار و گردشگری پایدار و اشتغالزایی و بهره برداری جوامع محلی انجام شده است.

آقای شول سیرجانی: بنده سردبیر روزنامه پیام ما که رسانه تخصصی توسعه پایدار هست و تسهیلگر حوزه مسئولیت های اجتماعی شرکت های معدنی و صنعتی هستیم. تجربه بازدید از تفرجگاه و پارکی که قبلاً یک معدن متروکه بوده برای من واقعاً یک تجربه عجیبی بود به این دلیل که قبل از این درباره اقدامات فرهنگی، اجتماعی و اقدامات حوزه مسئولیت های اجتماعی شرکت ها آشنایی داشتم اما حوزه گردشگری پایدار معدن حوزه جدیدی بود که با آن آشنا شدم و از این منظر برای بنده تجربه ارزشمندی بود. از گفتگو با عزیزانی که در سفر حضور داشتند به نظرم رسید که این موضوع در ایران بسیار جوان است و نیازمند این است که در سطح سیاستگذاری بحث گردشگری معدن را بیشتر برای سیاستگذار ترویج و تبیین کنیم و از طرف دیگر این حوزه بدلیل جوان بودن نیازمند تدوین پروتکل ها و دستورالعمل هایی است که بتوان مسیر روشنی را برای سرمایه گذارها طراحی کرد. مسیری که سرمایه گذار با خیال آسوده و با درک دقیقی از آنچه باید انجام دهد وارد شود و بتواند در این حوزه سرمایه گذاری و فعالیت کند. به نظر من آنچه که ما در حوزه مسئولیت های اجتماعی تحت عنوان جامعه پایدار، اقتصاد پایدار و محیط زیست پایدار به عنوان سه ضلع مهم توسعه پایدار می شناسیم از طریق اجرای پروژه های گردشگری معدنی که هم به مرمت و بازسازی محیط زیست کمک می کنند، هم به توسعه اقتصاد پایدار محلی منجر می شوند و هم رضایت اجتماعی جامعه میزبان را جلب می کنند می توانند موثر باشند و از این بابت از خانه معدن تشکر می کنم. از خانه معدن تشکر می کنم که این سفر را برنامه ریزی کردند.

آقای زینال زاده: امروز در پارک جنگلی گلیپایگان شاهد پدیده ای هستیم که موضوع مشترک مباحث محیط زیست و منابع طبیعی، گردشگری معدن و مسئولیت های اجتماعی است. آنچه که دید جامعه را نسبت به معدنکاری مخدوش کرده، متروکه شدن معدن و رها شدن اراضی تحت معدنکاری است. عموماً مردم محلی که معدنکاری در مجاورت محل زندگی آنها انجام میشده، معتقدند که یک معدنکار به اراضی آبا و اجدادی آنها مراجعه کرده، ثروت های آنان را برده و مخروبه ای از خود به جای گذاشته. همین تفکر گاهی به رسانه ها نفوذ می کند و فراتر از جامعه محلی پا می گذارد یعنی در حد جامعه ملی و حتی بین المللی. بنابراین به نظر می رسد یکی از گره های مخالفت های اجتماعی با معدنکاری، تجربیات بد جوامعی است که معدنکاری در نزدیکی آنها به اتمام رسیده و اراضی معدنی به شکل معدن متروکه و معضل زیست محیطی رها شده است. اتفاقاً یکی از بزرگترین نگرانی های حاکمیت زیست محیطی و منابع طبیعی نیز در زمانیکه برای صدور پروانه اکتشاف از آنها استعلام می شود، همین رها شدن عرصه پس از اتمام معدنکاری است. همینطور که در اطراف مشاهده می کنید، امروز هیچ اثر زشت و ردپای آلوده ای از معدنکاری در محل این معدن متروکه که حتی به نام معدن متروکه هم شناخته نمی شود و نام آن پارک جنگلی گلیپایگان است، دیده نمی شود. از تمام پارامترهای این معدن متروکه استفاده بهینه شده. از باطله های معدن به عنوان سنگفرش، از راه دسترسی

معدن به عنوان جاده تندرستی، از کارگاه استخراجی (سینه کار) معدن به عنوان آب نما استفاده شده و امکانات جذاب دیگری از جمله دریاچه، بازارچه صنایع دستی، آلاچیق، زمین های فوتبال و بسکتبال، لوازم بازی کودکان، شهربازی، رستوران، سالن جلسات، پارکینگ، سرویس های بهداشتی، نمازخانه و هر آنچه که یک تفرجگاه باید داشته باشد، احداث شده. هدف بازدید جمعی امروز که به همت خانه معدن ایران میسر شد و حضور مغتنم شما عزیزان، این است که یک نمونه موفق از بازسازی و مرمت یک معدن متروکه و تبدیل آن به یک محیط گردشگری معدنی را از نزدیک ببینیم تا وقتی بیان می کنیم که گردشگری معدنی «مناطق زشت را زیبا، و مناطق فقیر را غنی می کند» تداعی درستی از اهداف مثبت گردشگری معدنی داشته باشیم. طبیعتاً معادن در مناطق دور افتاده و محروم باز می شوند و در زمان حیات و فعالیت، با اشتغالزایی مستقیم و غیرمستقیم و سایر اثرات اجتماعی- اقتصادی و بسته به مقیاس معدن و نوع ماده معدنی می توانند مروج اقتصاد تک محصولی در مناطق جمعیتی مجاور خود باشند. وقتی این معدن بسته و متروکه می شود، جوامع محلی آسیب های جدی متحمل می شوند که باعث مهاجرت آنها به شهرهای بزرگتر و بروز مشکلات متعددی می شود. اگر ما بتوانیم یک معدن متروکه را از معضل زیست محیطی تبدیل به پدیده ای کنیم که چشم انداز طبیعی آن التیام پیدا کرده باشد، به جای اقتصاد معدنی اقتصاد پاک تر و پایدارتر گردشگری رواج یابد، اشغالزایی معدنی سابق با شکل دیگری حفظ و ارتقا یابد، معیشت جوامع بومی حفظ و حتی ارتقاء یابد، شاهکار کرده ایم که این شاهکار دقیقاً موضوع مورد بحث گردشگری معدنی است.

هدف گردشگری معدنی محافظت و التیام چشم اندازها و تجویز برنامه مدیریت اراضی برای کسب نتایج بهتر از معدنکاری در زمان فعال بودن معدن تحت عنوان حفاظت و مرمت است. از همه مهمتر، تمام اقدامات چارچوب های گردشگری معدنی به دنبال به حداقل رساندن اثرات منفی مربوط به معدنکاری است. چه از نظر زیست محیطی و چه از نظر اجتماعی. البته در گزارشات معتبر بین المللی چنین بیان می شود که مرمت به بازسازی و بازتوانبخشی ترجیح داده می شود که به معنای استفاده جدید یا تغییر یافته از چشم انداز برای حفظ یک هدف خاص انسانی است. ما از زمان پیشنهاد این بازدید امیدوار بودیم که با حضور عزیزان فعال و صاحب نظر حوزه های محیط زیست، منابع طبیعی، زمین شناسی، معدن، گردشگری معدنی، مسئولیت های اجتماعی در محل یک سایت گردشگری معدنی بتوانیم به صحبت های یک دهه گذشته درخصوص اینکه گردشگری معدنی یک راهکار پایدار برای حل بسیاری از مشکلات محتمل پس از متروکه و بسته شدن یک معدن و رها شدن آن است، عینیت ببخشیم که خوشبختانه آقای مهندس بهرامن و خانه معدن ایران برای اولین بار در کشور بازدید این گروه را از تنها مورد کاملاً موفق از تبدیل یک معدن متروکه به سایت گردشگری معدنی فراهم کردند. از تک تک عزیزانی که قبول زحمت کردند و حضور پیدا کردند تشکر می کنم و معتقدم این عزیزان در راهبردهای بعدی موضوع گردشگری معدنی قطعاً تأثیرگذار خواهند بود چرا که شاهد عینی اجرای موفقیت آمیز تبدیل یک معدن متروکه به محیط گردشگری هستند. و تشکر ویژه از پرسنل خانه معدن ایران که در این سفر همدانگی، همراهی و مستند نگاری کردند. به امید خدا زمان پخش برنامه شهربرگ که گروه تولید ما را در این سفر همراهی کردند اطلاع رسانی خواهد شد و از فردا باید جزئیات این سفر و این جلسه و حضور تک تک افراد به صورت گسترده اطلاع رسانی شود که بُرد اجتماعی و فرهنگی این سفر قطعاً نیازمند فعالیت رسانه ای است.

نتیجه گیری، جمع بندی و مصوبات

این سفر باعث ایجاد دیدگاه عینی و ملموس از موضوع گردشگری معدنی و ارتباط آن با حوزه های محیط زیست، منابع طبیعی و مسئولیت های اجتماعی شد. حاضرین در این سفر، سفیران حوزه گردشگری معدنی هستند و انتظار می رود هر کدام در حوزه فعالیت خود مروج اثرگذاری موضوع گردشگری معدنی و تطبیق کامل آن با مولفه های توسعه پایدار باشند. امید است اعضای سه کمیته «گردشگری معدنی» و «محیط زیست و منابع طبیعی» و «معدن، جامعه، مسئولیت های اجتماعی» در جلسات مستمر یکدیگر حضور داشته باشند تا با همفکری و همکاری یکدیگر به پیشبرد اهداف یکدیگر در قالب همکاری و هم افزایی کمک کنند.

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته مشترک محیط زیست و منابع طبیعی و گردشگری معدنی خانه معدن ایران

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

ساعت شروع: ۱۴ ساعت خاتمه: ۱۶ تاریخ جلسه: ۱۲ شهریور ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: سالن جلسات خانه معدن ایران موضوع جلسه: - گزارش از بازدید گلپایگان - پیگیری موضوع تعیین تکلیف ضوابط زیست محیطی قانون معادن
حاضرین جلسه	
آقایان مهندس بهرامن، رئیس خانه معدن ایران، دکتر گلعلی زاده، رئیس کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس فتحی، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی، مهندس خادم آستانه، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی، مهندس مرادی، نماینده سازمان محیط زیست، مهندس آراسته، عضو کمیته، مهندس باطنی، عضو کمیته، مهندس اسماعیل پور، عضو کمیته، مهندس صمدی، عضو کمیته، مهندس حاجی زاده عسکری، عضو کمیته، مهندس سه دهی، عضو کمیته	
شرح جلسه	
دکتر گلعلی زاده: عرض سلام دارم خدمت آقایان خادم و مرادی و حضار گرامی موضوع جلسه امروز : گزارش از بازدید گلپایگان پیگیری موضوع تعیین تکلیف ضوابط زیست محیطی قانون معادن و در جلسه پیشین قرار شد که از ظرفیت خانه معدن استفاده شود و ضوابط از طریق فراخوانی که خانه معدن می دهد تهیه شود و به دستگاه های ذی ربط سازمان محیط زیست و وزارت صمت ارائه شود . ✳️ مهندس فتحی: دستور جلسه قبل ضوابط فعالیت های زیست محیطی بود که در قالب قانون حفاظت خاک از طریق سازمان ابلاغ شده بود که دوستان در این مورد توضیحاتی داشتند و تأکید داشتند که در ماده ۱۱۶ قانون اجرای معادن باید کار شود. سازمان حفاظت محیط زیست پیش از این در سال ۹۹ از طریق دعوت نامه رسمی نماینده هایی را از وزارت صمت استعلام کرد و ۲ نفر نماینده از طریق دفتر HSE و معاونت معدنی وزارت صمت معرفی شد روی پیش نویس که از طریق مشاور تنظیم شده بود ۱۲ جلسه کار شد و به صورت کارشناسی صورت جلسه شد و برای وزارت صمت برای اعلام نظر نهایی ارسال شد و متأسفانه بعد از ۷ ماه پیگیری نظرات وزارت صمت به صورت خیلی کلی اعلام شد و نظر فنی نداده بودند در متن پیش نویس نمی شد تصمیم گیری کرد و موضوع از هر ۲ طرف پیگیری نشد. تا اینکه در کمیته محیط زیست این موضوع پیگیری شد و با مکاتبه از وزارت صمت پیگیری شد و ماه پیش موافقت کردند که در قالب کمیته روی این پیش نویس کار شود. پیشنهاد من این است که یک تیم کارشناسی که از طریق اعضای کمیته معرفی می شوند روی این پیش نویسی که قبلاً مطرح شده بود به عنوان پیش نویس اولیه کار کنند تا بعد از اتمام پیگیری مراحل بعدی صورت پذیرد. ✳️ مهندس خادم آستانه:	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بازدید گلیپایگان یکی از بهترین بازدیدهایی بود که ترتیب داده شده بود برای بحث بازسازی و احیای معدن و موضوعات بحث‌هایی بسیار جالبی مطرح شد و واقعاً نقطه عطفی بود در آن شرایط اقلیمی و کویری که بسیار زیبا طراحی شده بود و یک معدنی که شکل نازیبی داده بود به آن منطقه در حاشیه شهر به پارک بسیار زیبایی تبدیل شده بود که از نظر اقتصادی درآمدزایی داشت و اشتغال‌هایی ایجاد کرده بود برای آن منطقه و مناطق که برداشت‌های معدنی انجام می‌شود تبدیل به آب‌نما شده بود که زیبایی‌های خاصی داشت و این برای کشور ما شروع خوبی است برای الگوبرداری ما در حاشیه شهرها معادن مشابه کم نداریم که رها شده‌اند به دلایل مختلف که یا ارزش اقتصادی نداشته یا تمام‌شدن ماده معدنی آن منطقه. البته از آنجایی که این معدن سنگ تزئینی و لاشه ساختمانی بود فضای کمی را اشغال کرد بود؛ ولی ما در کشور معادن بزرگ‌تری داریم که برای بازسازی واقعاً جای کار دارد.

در قوانین ما هم بحث بازسازی و احیا وجود دارد که البته نواقصی دارد که مسئولیت آن را به بخش دولتی واگذار کرده‌اند؛ ولی با مشارکت فعالین معدنی می‌شود راهکارهای بهتری را پیدا کرد و نگاه عوام را که به معدن نگاه خشنی است اصلاح شود. در ارتباط با ضوابط هم نظر من این است که باید پیش‌نویس اولیه‌ای تهیه شود و با اجماع نظر اعضای کمیته پیشنهاد خوبی را بتوانیم ارائه دهیم.

✍️ مهندس بهرامن:

خوشحالم که نگاه علمی شما عزیزان در مورد بازدید گلیپایگان مثبت بوده است. ذهن جامعه معدن‌کاری را مخرب می‌بیند؛ ولی وقتی حتی بحث ذخایر معدنی هم تمام می‌شود می‌توان اقتصاد معدن را از بعد گردشگری آن بعد از بازسازی آن ادامه داد و در تمام دنیا این کار انجام می‌شود. از ظرفیت‌های شورای عالی محیط‌زیست و شورای عالی معادن می‌بایست استفاده کرد و برای سرمایه‌های ملی کشور برنامه‌ریزی درست و قانونمندی را تعریف کرد.

معادن زغال‌سنگ در مسیر شمال و فیروزکوه چرا باید تعطیل شده باشند و بدون استفاده رها شده باشند. می‌توان آنجا را به کلاس‌های آموزشی و مناطق توریستی تبدیل کرد و بازدیدهای متعددی را به طور مرتب داشت و نگاه جدیدی را برای ادامه حیات اقتصادی در آن محدوده‌ها داشته باشیم و نگرانی را از جامعه دور کنیم. مردم هم حق دارند و طبیعی است که بابت فعالیت‌های خشن معدنی نگران باشند و برای نسل‌های بعدی نگران باشند.

حتی در معادنی که در حال فعالیت هستند و در عمق کار می‌کنند می‌توان کار کرد و فضای بالا و در سطح آن که کار آن به اتمام رسیده را به مناطق توریستی تبدیل کرد که در واقع نوعی بازسازی است و نقش منابع طبیعی را پررنگ میکند. و پیشنهاد من این است که دستور العمل و تغییر کاربری در حین کار و روی سطح و به صورت موضعی می‌تواند توسط خود منابع طبیعی عنوان شود و نگرانی‌های به حق مردم مطالبه گر را مرتفع کنیم.

✍️ دکتر گلعلی زاده:

تشکیل این کمیته نشان می‌دهد رویکرد ما محیط زیستی است و به‌سوی توسعه پایدار می‌خواهیم حرکت کنیم. پیشنهاد من این است که از ظرفیت خانه معدن استان‌ها استفاده شود و طرح‌های اولیه خود را به ما بدهند تا برنامه‌ریزی کنیم کدام معادن را در اولویت قرار دهیم تا بتوانیم چند الگوی خوب برای اجرای این پروژه‌های ارائه دهیم.

در خصوص ضوابط ماده آیین‌نامه اجرایی ۱۱۶ قانون معادن باید از ظرفیت دانشگاه‌ها هم برای تهیه پیش‌نویس استفاده کرد و کمیته محیط‌زیست به‌عنوان ناظر در تمام مراحل حضور داشته باشد.

✍️ مهندس بهرامن:

ما نمی‌توانیم فعالیت معدنی انجام دهیم؛ ولی در مسائل زیست‌محیطی و اقتصاد منطقه نگاه بسته داشته باشیم و آینده‌نگر نباشیم. در نیریز فارس پیشنهاد ژئوپارک را داده بودیم که هم بازدید فنی باشد و هم زیست‌محیطی بر اساس ضوابطی که مشخص می‌شود؛ ولی نمی‌دانم که

چرا استان با این پیشنهاد موافقت نکرد و خواهش من این است که آقای گلعلی زاده پیگیر این موضوع باشند. اگر این نگاه همه جا باشد فعال معدنی هم خود را موظف میداند که هماهنگ شود با ضوابط و شرایط تعریف شده .

✳️ دکتر گلعلی زاده:

می‌بایست دلایل عدم اجرا و حمایت این چنین پیشنهادها را از استان‌ها پرسید تا مشکل را حل کنیم .

✳️ مهندس باطنی:

در منطقه جاده هراز یک معدن روباز سنگ تزئینی بود که درخواست فعالیت توریستی کرده بود برای بلوک‌هایی که کار استخراج آن تمام شده است و سازمان به آنها گفته بود شما باید فعالیت معدن انجام بدهید یا فعالیت توریستی و این مشکل وجود داشته که نتوانستند هم‌زمان کار استخراج و ژئوتوریسم را انجام دهند .

✳️ مهندس فتحی:

طبق تجربه بارها دیده‌ام معدنی که آلودگی دارند به دلیل مطالبات مردمی، از سازمان محیط‌زیست برای بازسازی درخواست می‌کنند. به طور مثال در سمنان معدنی را که بازدید کردم کاشت پوشش گیاهی متناسب و سازگار با آن منطقه در ترانشه‌ها و گودال‌هایی که کار آن استخراج آن تمام شده بود و رها شده بود به زیبایی انجام داده بودند و به‌سختی می‌شد فهمید که در آن محدوده قبلاً کار استخراج انجام شده است. ولی گلایه‌های معادن این است که ما حقوق دولتی می‌دهیم و تحمیل این هزینه برای بازسازی می‌بایست از عوارض و مالیات دولتی کم شود تا توجیه اقتصادی داشته باشیم و این مسئله می‌بایست در ضوابط که قرار است تدوین شود پیش‌بینی شود. همچنین چالش‌های معادن شن و ماسه، سدهای باطله و... همه در فصول این پیش‌نویس دیده شود.

✳️ دکتر گلعلی زاده:

لایحه تغییرات اقلیمی را در سازمان محیط‌زیست داریم تهیه می‌کنیم با رویکرد سازگاری کشور با تغییرات اقلیمی که خسارت‌های زیادی را داریم متحمل می‌شویم در تمامی حوزه‌ها اعم از فعالیت‌های کشاورزی، نیروگاه‌ها، محیط‌زیست، صنعت گردشگری و هواپیمایی و آموزش متأسفانه با تغییرات اقلیمی شاهد عدم تغییر رویکرد در برنامه‌های کشور هستیم و سیلاب‌های متعددی را در مناطق مختلف شاهد هستیم. تمامی کشورها خود را سازگار کرده‌اند تا آسیب‌پذیری را به حداقل برسانند. وزارت صمت هم باید فعالیت‌های خود را سازگار و تاب‌آور کند و با برنامه‌ریزی درست خسارت کمتری به کشور وارد شود. بخش مهمی از اقتصاد کشور در حوزه معادن است و معادن ما هم با تغییرات اقلیمی در حال آسیب هستند. موضوعات ناترازی انرژی را می‌بینیم که بخش تولید و صنعت متأثر از این مسائل هستند.

✳️ مهندس مرادی، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست:

ما سال ۸۴ یک ضوابطی را داشتیم که تا سال ۹۰ اجرا می‌شد و در سایه این ضوابط سازمان محیط‌زیست نظارت بیشتری را هم در صدور پروانه‌های اکتشاف و بهره‌برداری داشت و هم در تمدید آنها. چون معادن کل کشور از سازمان محیط‌زیست استعلام می‌شدند، محیط‌زیست می‌توانست ضوابط خودش را اعمال کند؛ مثلاً فاصله از باغات و روستاها و محدوده‌های شهری و نظر خودش را به درخواست اکتشاف اعلام می‌کرد و این باعث می‌شد در بدو صدور پروانه این مسائل رعایت شود. همچنین در ماده ۴ همان ضوابط تمدید پروانه‌های بهره‌برداری هم منوط به استعلام از سازمان محیط‌زیست شده بود.

در سال ۹۰ یا تصویب قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن این ضوابط متأسفانه کارایی خود را از دست داد و وقتی ادارات از ما استعلام می‌کردند، ما ضوابطی را با کمک وزارت صمت تهیه کردیم و از طریق وزارتخانه برای تصویب به هیئت دولت رفت . با توجه به رویکردها و تکنولوژی‌های جدید در زمان حال آن ضوابط هم ناکافی است. در همین راستا که در معاونت محیط‌زیست انسانی تهیه شده بود به ما دادند و با ویرایش انجام شده در راستای قانون اجرای حفاظت خاک این ضوابط ابلاغ شد به وزارت صمت. بازخورد وزارت صمت منفی بود و نظر مساعدی نداشتند.

بسمه تعالی
صور تجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

ضوابطی که می‌خواهد به هیئت دولت برود باید خیلی کامل و کاربردی باشد؛ بنابراین کارشناسان همه باید حضور داشته باشند اگر مشارکت جدی مدیران وزارت صمت نباشد و الان در این جلسه هم حضور ندارند به جایی نخواهیم رسید .

✳️ مهندس بهرامن:

تغییرات اقلیمی را نمی‌توان نادیده گرفت و نقش محیط‌زیست بسیار حائز اهمیت است. ما بدون آمایش سرزمین روی ذخایر معدنی تصمیم‌گیری می‌کنیم، برداشت انجام می‌دهیم و بدون مطالعه روی آن زنجیره استفاده از مواد معدنی را تا انتها تعریف می‌کنیم. باید در تدوین ضوابط این موارد در نظر گرفته شود. در کشور ۸ طرح فولادی تعریف شده بدون آمایش سرزمین و با این ۸ طرح صنعت معدن‌کاری را بدهکار جامعه کرده‌ایم؛ چون که مواد اولیه را خوب تعریف نکرده‌ایم و جامعه را ناراضی کرده‌ایم. به طور مثال فولاد مبارکه اصفهان با مطالعه صورت گرفته قرار بود در کنار بنادر و آب‌ها باشد تا کارخانه‌های ما امروز با چالش آب در ایران مرکزی مواجه نباشند. شعار خانه معدن در ۱۵ سال گذشته همین بوده است که معدن‌کاری بدون نگاه به مسائل زیست‌محیطی معدن‌کاری نیست و به همین دلیل این کمیته تشکیل شده تا آسیب به جامعه از فعالیتهای معدنی به صفر برسد. همیشه نمایندگان وزارت صمت بوده‌اند و بعد از این هم خواهند آمد و نگران این‌گونه موارد نباشید.

✳️ دکتر گلعلی زاده :

باید از ظرفیت خانه معدن استفاده شود و دستگاه‌های حاکمیتی از قبیل سازمان حفاظت محیط‌زیست و منابع طبیعی با طرح‌هایی که می‌دهند فعالیت‌ها هم‌راستا شود متأسفانه اقدامات جزیره‌ای زیادی داریم که از ظرفیت‌های هم‌دیگر اطلاع نداریم. باید نظرات فنی و ضابطه‌ها یک‌سو شود تا از حیف و میل اموال و زمان جلوگیری شود .

✳️ مهندس آراسته:

بازدید از معدن گلپایگان بسیار عالی بود و معدن در حال فعالیت هم می‌توان به ژئوپارک تبدیل شود و نیازی نیست که حتماً فعالیت آن متوقف شود. معدن در ذات خود تخریب را دارد ولی ما باید با تدارک برنامه‌ها هم معدن دار را تشویق کنیم که فعالیت اصولی و کم‌ضررتی را به محیط زیست بزند و هم دستگاههای متولی این موضوع را پیگیری کنند . آسیب رساندن معدن به محیط زیست به عدد صفر غیر ممکن است ولی میتوان از مشوق‌ها استفاده کرد و از ظرفیت قانون برای کاهش این امر استفاده کرد . شروع کار برای جاذبه‌های گردشگری باید از مجتمع‌های معدنی که در کنار هم هستند باشد که حقوق دولتی بالایی را می‌دهند. کمیته ما نیاز دارد تا میراث‌فرهنگی هم در آن باشد و بودجه‌های سنواتی خود استفاده کند در این زمینه. کمیته گردشگری، محیط‌زیست، سازمان منابع طبیعی و میراث‌فرهنگی می‌توانند بازوی توانای حفاظت از محیط‌زیست باشند.

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

بسمه تعالی
صورتجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

ساعت شروع: ۱۴:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۶:۰۰ تاریخ جلسه: ۳ دی ۱۴۰۲	محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران موضوع جلسه: • تهیه راهنمای معدنکاری سبز
حاضرین جلسه	
آقایان دکتر مسعود منصور، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس تورج فتحی، دبیر کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس علی خادم آستانه، عضو هیات رئیسه کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، دکتر سید مهدی مجتهدی، مدیرعامل انجمن مردم نهاد دامون، دکتر حسین میررجبی، معاون حفاظت و امور اراضی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، دکتر کوروش شعبانی، رئیس کمیته اکتشاف و کمیته هماتیت خانه معدن ایران، دکتر راحب باقرپور، رئیس دانشکده معدن دانشگاه صنعتی اصفهان، مهندس سیف اله آراسته، عضو کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس ضیا دزفولی، عضو کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران، مهندس حسین ورجاوند، عضو هیات مدیره انجمن مردم نهاد دامون، سرکار خانم مهندس مرجان والا، عضو انجمن مردم نهاد دامون.	
شرح جلسه	
 مهندس فتحی: ضمن عرض سلام و خوش آمدگویی خدمت حضار محترم جلسه بصورت آنلاین و حضوری، دستور جلسه امروز مدیریت معدن کاری سبز است. بر اساس ضوابط و آیین نامه های حفاظت محیط زیست و مطابق با پروتکل ها، معاونت محیط زیست انسانی سالانه جهت انتخاب صنایع سبز باتوجه به داوطلبانی که در این حوزه کاندید شده اند، اقدام می کنند . متأسفانه، در سال های اخیر بخش معدن در این حوزه مدنظر قرار نگرفته است. یکی از دلایل این بوده که به لحاظ آسیب شناسی فعالیت های معدنی به لحاظ ذاتی دارای ویژگی های خاصی هستند که شرایط لازم طبق پروتکل ها را نداشته است و چون صنعت معدن دارای تنوع زیادی هستند و این باعث شده که برای بحث انتخاب صنعت سبز معدنی مدیران و کارشناسان توجه لازم را نداشته باشند و فعالین این حوزه به نقطه ضعف در این حوزه مواجه شده اند. از کمیته محیط زیست خانه معدن درخواست داریم با تدوین دستورالعمل به لحاظ توسعه ای از اکتشاف تا بهره برداری با تأکید در معادن فلزی در فرایند انتخاب صنعت سبز مشارکت داشته باشیم و با مشارکت نیروهای سازمان محیط زیست در قالب دستورالعمل های داخلی قرار دهیم و این می تواند یکی از عوامل تشویقی برای معدن کاران باشد که به این نتیجه رسیده اند در حوزه محیط زیست باید فعالیت داشته باشند. خیلی از فعالین هم کارهای خوبی در حوزه محیط زیست انجام داده اند؛ ولی انعکاس خوبی نداشته است و همواره فعالیت های معدنی را با تخریب و آسیب می شناسیم . دکتر مجتهدی: در این ارائه پس از معرفی مفهوم همسوسازی حفاظت از محیط زیست، برخی از اهداف و اصول معدن کاری سبز پیشنهاد برگزاری کارگاه های مشارکتی تدوین راهنمای معدن کاری سبز با تسهیلگری و راهبری خانه معدن ایران را مطرح خواهیم کرد. ابتدا با طرح تاریخچه ای از ایجاد و توسعه مناطق حفاظت شده در ایران و جهان، اشاره خواهیم کرد که امروزه با عبور از پارادایم حفظ طبیعت در مرزهای مناطق حفاظت شده، در روندی تکاملی رویکرد همسوسازی حفاظت از محیط زیست برای حفظ طبیعت در دنیا مطرح شده است. همسوسازی به معنای گنجانیدن ملاحظات حفظ تنوع زیستی، حفاظت از خاک و منابع آب و...، در میان اهداف و برنامه های	

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

بخش‌های مختلف تولیدی کشورها (کشاورزی، صنعت، معدن و گردشگری و...) است. از این رو مفاهیمی مانند کشاورزی پایدار، گردشگری پایدار و معدن کاری سبز مطرح شده‌اند. بدین ترتیب حفظ طبیعت فرای وظایف سازمان‌های متولی رسمی (محیط‌زیست و منابع طبیعی) و بیرون از مرزهای مناطق چهارگانه مدنظر است.

هدف از معدن کاری سبز، موارد ذیل است:

- کاهش تأثیرات منفی فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست، هم‌زمان با حفظ یا افزایش منافع اقتصادی
- اصلاح الگوی مصرف با ترویج و توسعه استفاده از فناوری‌ها، شیوه‌ها و فرایندهایی که باعث کاهش انتشار آلاینده‌ها، پسماند و نخاله، بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب در عملیات معدنی شود.

- کمک به حفاظت و بازسازی اکوسیستم‌ها

- ارتقا کیفیت زندگی جوامع محلی تحت‌تأثیر و پیرامون معدن

- تشویق و توسعه مسئولیت اجتماعی در راستای پایداری صنعت معدن

همچنین پیشنهاد شد در طرح تدوین مشارکتی راهنمای معدن کاری سبز در معادن مختلف کشور، ضمن بررسی راهکارهای ایجاد و توسعه معادن سبز بر اساس ادبیات جهانی، تجربیات و شاخص‌های در حال استفاده در سایر کشورها و منابع بین‌المللی می‌توان به‌منظور اجرایی کردن معدن کاری سبز، به دلیل تنوع معادن که هر کدام از ویژگی‌های زمین‌شناختی، شرایط اقلیمی، منابع آبی، تنوع زیستی و ساختار جامعه محلی گوناگونی برخوردارند، از مدلی اکتشافی و کیفی استفاده کرد. از آنجاکه مفهوم معدن کاری سبز در ایران حدود یک دهه مورد بحث محافل علمی و اجرایی حوزه معدن است، برای عملیاتی یا اجرایی نمودن اصول معدن کاری سبز در معادن ایران در گام نخست لازم است واقعیت‌ها و ظرفیت‌ها، پتانسیل‌ها و مشکلات موجود در این بخش با مشارکت فعالین این حوزه شناسایی شود.

در این خصوص انجمن دامون پیشنهاد نمود تا با به‌کارگیری رویکرد ارزیابی مشارکتی در کارگاه‌های چندگانه با اهداف و زمان‌بندی مشخص، به‌منظور دریافت نظرات و جلب نظر و همکاری ذی‌نفعان و نقش‌آفرینان حوزه معدن، ضمن حساس‌سازی دست‌اندرکاران نسبت به تهیه راهنمای معدن کاری سبز اقدام شود. گام‌های موردنظر در فرایند تدوین راهنما به شرح زیر هستند.

۱. مرور ادبیات علمی جهانی و اقتباس تجارب موجود و ارائه پیش‌نویس راهنمای معدن کاری سبز
۲. ارزیابی مشارکتی چهارچوب تهیه‌شده با همکاری متخصصان و کارشناسان با اجرای کارگاه‌های نظام‌مند در بخش‌های استخراج، ساخت و بهره‌برداری و پایان عمر و تعطیلی معدن که به صورت تخصصی برای هریک از انواع معدن فلزی و غیر فلزی و... برگزار خواهد شد.
۳. اجرای آزمایشی راهنمای تهیه‌شده، در معادن منتخب و بررسی امکان استفاده از اصول و شیوه‌های پیشنهاد شده در راهنما
۴. تدوین و انتشار راهنمای معدنکاری سبز

✍️ مهندس خادم آستانه:

باید به این سمت پیش برویم که معدن کاری کمترین آسیب را به محیط‌زیست و منابع طبیعی بزند و آن آسیب‌ها را در مدت‌زمان کوتاهی با بازسازی جبران کند و فعالیت اقتصادی را به شکل دیگری ادامه دهند تا نگاه مردم را به فعالیت‌های معدنی تغییر دهیم .
در کنوانسیون مبارزه با بیابان‌زدایی از کشورها خواسته شده است که درختکاری را انجام دهند. کشور عربستان ۷ میلیارد و ایران ۱ میلیارد کاشت درخت را در دستور کار خود دارند. پوشش گیاهی را به طور کلی می‌گویند انجام دهید ولی به طور دقیق شناخته شده نیست. هر معدنی اثرات محیط زیستی خاص خودش را روی طبیعت می‌گذارد. باید مطالعه شود و آسیب شناسی شود و در نهایت تعریف شود که هر معدن در هر توپو گرافی و اقلیم چه تغییراتی را به وجود می‌آورد.

✍️ دکتر شعبانی:

یکی از دلایل اینکه کمتر ملاحظات زیست محیطی انجام می شود این است که دوستان منابع طبیعی و محیط زیستی کمتر دور هم جمع می شوند و امیدوارم با تشکیل جلسات بیشتر ضعف در این بخش از صنایع معدنی کاسته شود. در تبصره ۵ ماده ۱۴ گفته شده بهره بردارانی که در جهت حفظ محیط زیست اقدام نمایند با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا ۲۰ درصد حقوق دولتی معاف هستند.

به طور مثال اگر صد درصد حقوق دولتی در سال ۱۴۰۲ محقق شود و به اعداد ۴۸ هزار و پانصد میلیارد تومان یا به روایتی ۳۸ هزار و پانصد میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ برسیم ببینید با ۲۰ درصد از این مقدار در معادن چه کارهایی میشود کرد و متوجه میشویم به این تبصره و ظرفیت های قانونی آن آن طور که باید عمل نشده است. میبایست کارگروهی تحت عنوان تحقق تبصره ۵ ماده ۱۴ تشکیل و پیگیری شود.

✳️ مهندس آراسته:

ذات معدن تخریب است؛ ولی باید کنترل شده باشد؛ ولی آسیب را نمی شود از بین برد. در خصوص مشوق ها علاوه بر ۲۰ درصد که دوستان گفتند در سال ۱۳۹۳ که قانون رفع موانع تولید که میخواست تصویب شود من پیشنهاد دادم و تحت عنوان تبصره ۱۰ ماده ۳۵ قانون رفع موانع تولید ۱۰ درصد از حقوق دولتی در آنجا هم شامل حال این موضوع است ضمن اینکه در قانون معادن یک ۱۰ درصد دیگر هم داریم که در مجموع ۴۰ درصد حقوق دولتی معادن را میتوانیم در این زمینه استفاده کرد. یک خبر خوشحال کننده این که ما در کشور اولین معدن سنگ ساختمانی را با روش استخراج تونلی در استان اصفهان برای اولین بار با راهنمایی دانشگاه صنعتی اصفهان شروع به کار کرده ایم.

✳️ دکتر منصور:

فکر نمی کنم در مجموعه فعالان معدنی، منابع طبیعی و محیط زیستی روی این قضیه که ما باید در معدن کاری سبز کاری انجام دهیم اختلاف نظری داشته باشیم. پس در تئوری نیاز به استدلال نداریم. در موضوع مشوق ها و تبصره ۵ ماده ۱۴ خانه معدن چندین سال پیش کلمه محیط زیست را تعمیم داد به منابع طبیعی و محیط زیست و شاخص هایی را هم برای برخورداری از این معافیت تا ۲۰ درصدی در نظر گرفت با مصوبه شورای عالی معادن. نزدیک به ۱۰ سال است با این موضوع درگیرم ولی پیشرفت ناچیزی داشته ایم چون جلسات را به ذکر راه حل های اجرایی برگزار نکرده ایم. عدد منابعی که میتواند به این موضوع اختصاص پیدا کند را اگر مقایسه کنیم در برابر عددی که محقق شده است میبینیم به دلیل نداشتن مدل مشخص اجرایی برای این کار نرسیده ایم. من درخواست دارم که جهت عملیاتی شدن حتی یکی از این محورهایی که میگویم اگر اقدام شود پیشرفت قابل ملاحظه ای صورت میگیرد.

اول اینکه آیا ما برای انجام معدن کاری سبز نیاز به تصویب قوانین داریم؟ نه ظرفیت فعلی این کمک را می کند و فقط کافی است راهکار عملی آن را ارائه دهیم که چگونه ۲۰ درصد صرف کارهای عملیاتی محیط زیستی شود نه اینکه معافیت در پرداخت باشد.

نکته بعد اینکه سال ها این بحث می شد که هر معدنی به خصوص معادن بزرگ در کنار طرح بهره برداری طرح احیا و بازسازی هم داشته باشند.

اینکه بگوییم معدن پس از اتمام بهره برداری وارد فاز بازسازی شود یک امر نشدنی است؛ چون تا زمانی که تجهیزات و امکانات در اختیار دارد می تواند این کار را انجام دهد و ۱۲ درصد حقوق دولتی ناشی از بازسازی به نوعی در تبصره ۵ جبران شود. پس نتیجه شد راهکار برای طرح بازسازی در کنار طرح بهره برداری

نکته سوم اینکه دوستان وزارت صمت و خانه معدن در نظر داشته باشند هم منطقه متأثر از فعالیت های معدنی و هم نوع و تکنیک معدن کاری برای معدن کاری سبز یکسان نیست و نسخه واحدی را نمی توان تدوین کرد که هم معادن فلزی را شامل شود و هم سایر معادن را. یا اینکه هم مناطق با پوشش حساس و شکننده را شامل شود و هم مناطق با پوشش غنی را.

بسمه تعالی

صور تجلسه

کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

نکته بعد تکنیک‌های معدن‌کاری است که به‌خصوص در مرحله اکتشاف با حداقل تخریب بتوانیم و با استفاده از تکنولوژی‌های نوین معدن‌کاری کارهای اکتشافی را پیش ببریم. اگر سایر موارد را در نظر نگیریم به‌هیچ‌وجه کاشت درخت به‌تنهایی جبران بقیه موارد را نمی‌کند.

نکته بعد فعال‌سازی معادن غیرفعال است به‌جای توسعه معادن جدید. این رویکردها تماماً معدن‌کاری سبز است. نکته بعد تلفیق مسئولیت اجتماعی با معدن‌کاری سبز است. گاهی اوقات بعضی فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی نه‌تنها حافظ منابع طبیعی نیست؛ بلکه مخرب هم هست و مطالبه در خصوص مسئولیت‌های اجتماعی نباید تنها کارهای عمرانی باشد. معدن‌کاری سبز در قالب مسئولیت‌های اجتماعی باید جهت‌گیری شود.

✿ دکتر باقرپور:

فعالان معدن می‌بایست بهینه‌کردن انرژی را در دستور کار قرار دهد. بهینه‌سازی مصرف برق، آب و انرژی کاهش آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای. در دنیا این موضوع با تکنولوژی‌های خاص حل شده است به‌طور مثال استفاده از GPR و کاهش ضایعات و باطله‌ها. عدم فهم مشترک زیست‌محیطی‌ها و معدنی‌ها، استفاده از ماشین‌آلات فرسوده و سوخت‌های بی‌کیفیت در معادن و غیراستاندارد که بالای ۴ هزار ppm گوگرد دارند مشکلات بزرگی هستند که اگر حل شوند خیلی از مشکلات زیست‌محیطی حل خواهند شد.

ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت
۱			
۲			

محل تشکیل جلسه: خانه معدن ایران		ساعت شروع: ۱۴:۰۰		ساعت خاتمه: ۱۶:۰۰	
موضوع جلسه:		تاریخ جلسه: ۱۵ اسفند ۱۴۰۲			
بازگشایی و بررسی پیشنهادهای مربوط به تهیه ضوابط زیست محیطی فعالیتهای معدنی. ارزیابی فنی و امتیازدهی پیشنهادهای دریافت شده. تعیین و پیشنهاد بهترین طرح برای انعقاد قرارداد به خانه معدن. ۲- بررسی و ارزیابی طرح پیشنهادی برای تهیه راهنمای مدیریت سبز در معدن کاری. ۳- بررسی سایر موارد و برنامه‌ریزی سال آینده در کمیته محیط زیست					
حاضرین جلسه					
اعضا محترم هیات رئیسه کمیته					
شرح جلسه					
با حضور اعضای هیأت‌رئیسه کمیته، جلسه‌ای با محوریت موضوعات زیر برگزار شد:					
۱- بررسی پیشنهادهای مربوط به تهیه ضوابط زیست‌محیطی فعالیتهای معدنی					
پیشنهادهای دریافتی جهت تدوین ضوابط زیست‌محیطی فعالیتهای معدنی مورد بررسی و ارزیابی فنی قرار گرفت. پس از امتیازدهی به پیشنهادها، بهترین طرح برای انعقاد قرارداد به خانه معدن پیشنهاد شد.					
۲- ارزیابی طرح پیشنهادی برای تهیه راهنمای مدیریت سبز در معدن کاری					
طرح پیشنهادی در زمینه مدیریت سبز در معدن کاری مورد بررسی قرار گرفت و نظرات اعضا در خصوص بهبود و تکمیل آن مطرح شد.					
۳- بررسی سایر موارد و برنامه‌ریزی سال آینده در کمیته محیط زیست					
اعضا به بحث و تبادل نظر پیرامون برنامه‌های آتی کمیته پرداختند و پیشنهادهایی برای بهبود فعالیتهای و ارتقاء عملکرد کمیته در سال آینده ارائه دادند.					
جلسه در ساعت مقرر پایان یافت.					
ردیف	موضوع	مسئول اجرا/ پیگیری	مهلت		
۱					
۲					

بسمه تعالی
صورتجلسه
کمیته محیط زیست و منابع طبیعی خانه معدن ایران

